

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever:
Drukkerij Schoonaert bvba
Bergenstraat 1, 8972 Roesbrugge
tel. 057 30 03 79 - fax 057 30 09 80
info@drukkerijschoonaert.be
ING BE96 3850 0570 7505 - IBAN BBRUBEBB
Afgiftekantoor 8900 Ieper P708717

Binnenkort Oostvleteren te boek!

Het prachtig kijkboek en naslagwerk **"Oostvleteren, meer dan een dorp aan de IJzer"** (in kleurendruk van ca. 380 bladzijden, groot formaat 245 x 310 mm, garengenaaid) over het ontstaan, het boeiende verleden en heden van het dorp Oostvleteren wordt voorgesteld tijdens het kermisweekend op vrijdag 11 september 2015 te 19.30 uur in het ontmoetingscentrum "De Sceure" te Oostvleteren.

Een waaier van rubrieken komt aan bod in het boek: Algemene kennismaking – Kroniek van Oostvleteren – Recente archeologische opgravingen – De Poperingevaart en IJzer met hun historische locaties – Natuur en Landschap – De vroegste geschiedenis - De Sint-Amatuskerk en Brigidakapel in Elzendamme – Armezenorg: van Armendissen tot O.C.M.W. – Scholen op het dorp – Molens – Brouwerijen – Herbergen – Schippers te Elzendamme – Merkwaardige gebouwen – Oostvleteren tijdens de Franse bezetting, Wereldoorlog I en II – Kermissen en vermakelijkheden – Veldkappelletjes – Markante Oostvleterenaars en kleurrijke dorpsfiguren – Verenigingsleven vroeger en nu – Jeugdherinneringen van oud-Oostvleterenaars – Inventaris van het gemeentelijk kerkhof.

Een uitgebreid redactieteam, dat sinds 2012 opzoekingswerk verrichtte, staat borg voor de kwaliteit: Herman Caulier, Raf Claus, Veronique De Block, Jan Decorte, Monique Degrave, Marc Dejonckheere, Lut Demarest, Wim Depoorter, Domien Doise, Jef Doise, Herman Marey, Jean-Pierre Noyelle, Kristof Papin, Dany Titeca, Chris Vandewalle en Myriam Verfaillie.

Prijs: voorintekening: € 45,00 per exemplaar tot 15 juli. Daarna wordt de verkoopprijs € 55,00. Het bedrag kan worden gestort op het rekeningnummer BE58 7380 3706 9479 van "Oostvleteren te boek" met vermelding van het aantal exemplaren. De voorintekening kan ook via www.vleterenteboek.be. Wie het boek cadeau wil doen, kan aan de gegadigde een boekenbon schenken, die u kan aankopen bij Monique Degrave, H. Deberghstraat 17 te Oostvleteren.

De voorintekenaars worden persoonlijk uitgenodigd op de voorstelling van het boek. Een omkaderende tentoonstelling "Oostvleteren, beeld en verhaal van een dorp" vindt plaats in "De Sceure" op zaterdag 12, zondag 13 en maandag 14 september 2015, telkens van 10 tot 12 uur en van 14 tot 18 uur.

Meer informatie vindt u op onze website:
www.vleterenteboek.be

Europese Bisol topmodule, standaard of Full Black versie. Dit zijn voorgesorteerde zonnepanelen met een hoog rendement en een uitstekende paneel efficiëntie. Tot 25 jaar opbrengstgarantie!

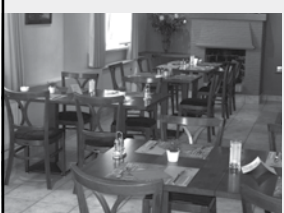
Nederlandse Heat Pipe zonnecollectoren. Verbetert dankzij hun grotere absorptiekern. Door het gebruik van de vacuümbuis technologie als perfecte isolator ook in het tussenseizoen ideaal om warm water te produceren.

Jochen Debaenst
Westsluisstraat 15
BE-8691 STAVELE

+32 (0) 494 48 21 74
info@ecolis.be
www.ecolis.be

in 'T ROZENHOF

De zomervakantie nadert opnieuw met rasse schreden!
Wij maken ons alvast weer op voor onze
ZOMERSE ZONDAGAVOND-BARBECUES

Op zondagen 12 juli, 19 juli, 26 juli, 2 augustus en 9 augustus telkens vanaf 18 uur
Ook dit jaar opnieuw een Fin de saison-barbecue op zondag 30 augustus!
Overvloedige keuze aan vleessoorten, vis, verse groentjes en gebakken aardappelen of frietjes.

Tijdens deze barbecues serveren wij geen kip aan 't spit, wel telkens op vrijdagavond vanaf 18 uur

Wij kijken er naar uit om jullie te mogen begroeten op ons terras!

Openingsuren tijdens juli en augustus:
maandag & dinsdag: ganse dag open vanaf 11.45 u.
woensdag & donderdag: gesloten
vrijdag & zaterdag: 11.45 - 22.00 u.
zondag: 11.30 - 22.00 u.

Jaarlijks verlof:
van zondag 10 augustus
t.e.m. vrijdag 28 augustus

Dieter, Carmen, Emma en Louis

100 JAAR GELEDEN

DE LUCHTMACHT IN ONZE STREEK

Het grootste deel van onze lezers weet dat het vliegwezen ontstaan is bij het begin van deze eeuw. Wellicht hoorden zij nog wel de Gebroeders Wright vernoemen, twee Amerikanen die rond het jaar 1900 voor het eerst met een zelfgemaakt vliegtuig van de grond kwamen. Beter bekend is zeker de naam Blériot, een Franse vliegenier, die in 1909, voor de eerste maal in de geschiedenis, met zijn toestel over het Kanaal van Frankrijk naar Engeland vloog.

Dat de eerste vliegtuigen zeer kwetsbaar en licht waren, is goed te begrijpen als men weet dat zij gemaakt waren uit hout, bamboestokken, linnen, staaldraad en touwen waartussen de piloot nog maar moeilijk plaats kon vinden.

Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog werden deze vliegtuigen alleen maar gebruikt om verkenningen uit te voeren. Maar dit veranderde al gauw, want de piloten, meestal echte waaghalzen, namen wel dra ook geschut mee, dat dan bediend werd door een tweede man die achterin plaats nam, en waarmee dan andere vliegtuigen of doelwitten op de begane grond werden bestookt. Ook namen zij soms kleine bommen mee, die zij dan zelf uitgooiden waar zij dachten iets interessants te kunnen treffen. Toen de mitrailleur later werd ingebouwd, vooraan in het toestel, begon de glorie van de grote piloten, die toendertijd bekendheid verwierven, doch meestal hun vechtlust met de dood moesten bekopen. Bekende namen als Guynemer bij de Fransen en Von Richtenhofen bij de Duitsers, beroemde jachtvliegeniers, die allebei sneuvelden tijdens de eerste wereldoorlog, bleven lange tijd voortleven in de na-oorlogse jaren. Wat hier daarover vermeld wordt, heb ik verzameld uit de aantekeningen van Aimé Claysoone, die nauwgezet neerpande wat hij daarover wist. Reeds in september 1914 wordt melding gemaakt van het verschijnen van Duitse en Geallieerde vliegtuigen boven de streek van Roesbrugge. De mensen wisten gauw die machines uit elkaar te houden, immers de Duitse toestellen hadden een zwart kruis en de Geallieerde hun nationale vlag in cirkelvorm op de romp en de vleugels. Wanneer onze mensen een Duits toestel

ontwaarden wisten zij dat ze op hun hoede moesten zijn.

Het eerste vliegtuig dat hier neerkwam, dat was op donderdag 24 september 1914 om 11 uur, was een Engels legertoestel. Het streek neer bij de hofstede van Jozef Vandaele, gelegen achter "Het Haendekot" op de baan naar Watou. De piloot, luitenant Rainy, kreeg zijn machine niet op gang, want er bleef hem niets anders over dan naar Roesbrugge te gaan, om van daaruit te telefoneren om een mechaniker uit Duinkerke. Deze laatste had weinig werk met de herstelling en omstreeks 17 uur was alles weer in orde en onder het gejuich van de toegestroomde menigte steeg de luitenant de hoogte in.

Op 1 oktober daaropvolgend werden er vier vliegtuigen opgemerkt. In de vroege morgen waren er twee in de lucht waaronder, naar men beweerde, één Duits toestel. In de namiddag overvloog een Engelse "tweedecker" onze gemeente, komende uit de richting van Rijsel en 's avonds kwam er andermaal een vliegtuig opzetten, nu uit het oosten, blijkbaar weer een Duitse machine. We mogen zeker aannemen dat de bewegingen van al die toetsellen door de bevolking met veel zorg werden gadeslagen, temeer daar in die tijd het westelijk front nog volop in beweging was en hier in de omgeving nog steeds gewag werd gemaakt van bedrijvigheid van Duitse Uhlanen.

Gebaseerd op artikel verschenen in 'De IJzerbode', mei 1972, p. 4, geschreven door J. Gheysens, Haringe.

STEENGOED

Goede waar prijst zichzelf. Voldoende? Blijkbaar niet! Waarom anders puilt onze brievenbus wekelijks uit van de reclamebladen, waarom anders spuien tijdschriften, kranten en tv-uitzendingen zo gul reclame? Omdat minder bekend, minder bemind maakt. En minder gekocht!

Maar ook vroeger werd al reclame gemaakt. Met andere middelen, dat wel. De TV was er nog niet, noch de computerrevolutie, noch internet. Drukwerk wel. Was wijlen duizendpoot Romain Depuydt niet ooit reclameontwerper bij drukkerij Decarne in Stavele? Ontwierp hij daar niet tekeningen en teksten die men op lithosteen overbracht om ze af te drukken? Precies zo'n lithosteen was het raadgevoel in de IJzerbode van mei. Hij liet in spiegelschrift zien dat reclame gemaakt werd voor "levenswater", voor eau-de-vie.

Jo Sierens uit Veurne zag niet scheel of wazig door een teveel van die 'kortendrank' en benoemde het raadgevoel correct. Zijn naam weze in een lithosteen vereeuwigd, alsook in de annalen met de prijswinnaars!

Wartoe diende dit voorwerp?

Oplissing sturen naar Guido Schoonaert, Bergenstraat 16, 8972 Roesbrugge, tel. 057 30 15 57 of info@drukkerijschoonaert.be.

Uit de juiste antwoorden wordt een winnaar getrokken die een prijs ontvangt.

Brieven, omslagen, facturen,
bestelbons, BTW-formulieren, ...

Drukkerij SCHOONAERT

24/24 uur OPEN

Bancontact | Visa | Mastercard | Maestro
zowel op buiten- als binnenterminal

Eigen tankkaart **PMO**

Muntautomat: € 5 | 10 | 20 | 50

DIRECTE KORTING AAN DE POMP

DIESEL | BENZINE | GASOLIE | PETROLEUM | OLIËN | ADBLUE | VETTEN & SPECIALITEITEN | MAZOUTTANKS
BRANDSTOFFPOMPEN | OLIEAFSCHEIDERS | EIGEN HERSTELDIENST

PMO NV - VANDENBROUCKE

Roesbruggestraat 2 | 8972 PROVEN | Tel. 057 30 03 30 | www.pmo-service.be | info@pmo-service.be

**TUINCENTER
AU PETIT JARDIN BVBA**

Wim Indevuyst
Couthoflaan 32
8972 PROVEN
Tel. 057 33 39 63

E-mail: info@aupetitjardin.be

www.aupetitjardin.be

dinsdag tot zaterdag open van 8.30 - 12.00 u. & 13.00 - 18.30 u.
zondag open van 9.00 - 12.00 u. • gesloten op maandag

TUINCENTER AU PETIT JARDIN: ZOMERTIJD !

Plan(t) nu uw vakantie in eigen tuin !

Voor de siertuin:
de zomerbloeiërs: hortensia, rozen, lavendel, ...

Voor de groentetuin en groenteserre zijn volgende plantjes beschikbaar:
kropsla, eikebladsla, andijvie, winterprei, koolplanten,
peterselie, selder, alle kruiden,...

**Dinsdag 21 juli:
GESLOTEN**

**Vanaf 30 juni:
SOLDEN !!**

*Kom gerust langs,
het team van
Au Petit Jardin
staat steeds
tot uw dienst !*

Boter en kaas in de Kasselrij Veurne (6)

16de - begin 19de eeuw

HOOFDSTUK 4: DE KASSELRIJ VEURNE

D. Demografische tendensen vanaf de 16de tot begin 19de eeuw

Zoals de titel vermeldt, proberen we een benadering te geven van het bevolkingsaantal in de Kasselrij Veurne. Daarbij kunnen we weer dankbaar gebruik maken van de studies van D. Dalle en P. Vandewalle. Het paste bovendien niet binnen het opzet en de voorziene tijd van het onderzoek om aanvullende gegevens te zoeken. Vandaar dat we ons tot een samenvatting van de in de voornoemde literatuur bruikbare demografische informatie beperkt hebben.

Aangezien geen directe demografische bronnen voorhanden zijn voor de periode 1550-1645 was P. Vandewalle aangewezen op onrechtstreekse inlichtingen uit parochieregisters en fiscale documenten om uitspraken over de bevolkingsomvang te doen. Via vijfjaarlijkse gemiddelden van de impost- en maaldertijpbrengsten kon hij zodoende de bevolkings-evolutie in de Kasselrij Veurne benaderend berekenen. Voor de jaren 1550-1615 steunde hij daarvoor op de *impost*. Dit was een belasting op het verbruik van bier, wijn en vlees en op de verkoop in 't klein van kostbare textielwaren. Voor de periode 1615-1645 kon hij langs de maaldertijpbrengsten om tot vijfjaarlijkse benaderingen van het bevolkingscijfer komen. Het *maaldertijbrecht* was een belasting die op 28 mei 1615 door de Staten van Vlaanderen werd ingesteld om het graven van een reeks kanalen te bekostigen. De essentie van al deze omrekeningen zitten in tabel 3 vevat.

Voor de periode vanaf het einde van de 17de eeuw en de 18de eeuw was het echter mogelijk om exactere cijfers van de bevolking te geven. Via de gegevens van de ontvangers van de domeinen sinds 1752 en enkele volkstellingen konden we zelfs bij benadering het bevolkingsaantal van de Kasselrij Veurne weergeven. P. Vandewalle van zijn kant vulde de gegevens voor de jaren 1814, 1830, 1866, 1890, 1920, 1950 en 1970 aan. Het brengt ons tot tabel 4.

Licht afwijkende aantallen noteerde D. Dalle. Dit was omdat P. Vandewalle een meer nauw-

Jaar	Benaderend bevolkingsaantal	Index
1550-54	23.868	103
1555-59	23.636	102
1560-64	23.404	101
1565-69	23.173	100
1570-74	23.636	102
1575-79	19.349	83
1580-84	4.402	19
1585-89	4.402	19
1590-94	7.415	32
1595-99	9.269	40
1600-04	7.878	34
1605-09	9.732	42
1610-14	10.659	46
1615-19	16.019	69
1620-24	17.976	78
1625-29	23.117	100
1630-34	26.612	115
1635-39	27.120	117
1640-44	26.612	115

Jaar	Bevolkings-aantal	Index
1688	23.060	100
1752	24.730	107
1759	26.837	116
1762	28.793	125
1765	29.042	126
1768	29.628	129
1771	30.540	132
1772	30.113	130
1773	30.480	132
1774	30.599	133
1775	30.816	134
1776	31.428	136
1777	31.876	138
1778	32.191	140
1779	32.826	142
1780	33.162	144
1781	32.815	142
1782	32.425	140
1783	32.351	140
1794	31.727	138

Jaar	Bevolkings-aantal	Index	Dichtheid
1640	27.003	117	70,41
1655	17.681	76	46,10
1688	22.145	95	57,75
1693	17.354	75	45,25
1697	15.428	67	40,23
1754	23.730	102	61,88
1759	26.018	112	67,85
1771	29.608	128	77,21
1780	32.150	139	83,54
1783	31.354	135	81,79
1794	30.759	133	80,21
1814	32.870	142	85,71
1830	36.685	158	95,96
1866	39.094	169	101,95
1890	43.088	186	112,36
1920	37.813	163	98,61
1950	32.552	140	84,89
1970	27.154	117	70,81

Tabel 4: Bewonersaantal
in de Kasselrij Veurne 1640-1970.

keurige omzetting van gemeten in hectaren volgde. Als basis van vergelijking nam D. Dalle de volksoptelling van 1688. Daarmee vergeleek hij de evolutie van het bevolkingscijfer steunend op gegevens van de domeinen en op een schatting van het aantal niet-belastingsplichtigen op basis van het aantal disgenoten in 1759 en 1782. Hij bekwam op die manier een tabel die we met de telling van 14 vendeminaire III (5 oktober 1794) aanvullen (cfr. tabel 5).

Bekijken we tabellen 4 en 5 wat beter, dan merken we dat we vooral voor het begin van de 18de eeuw nog in het duister tasten. Gegevens over het bevolkingsaantal moeten dus op een andere manier worden verkregen. Hiervoor baseerden we ons op grafiek III uit het werk van D. Dalle. Hij stelde daarin het jaar 1688 met index 100 gelijk. Door een combinatie van gegevens uit 10 parochies (1688-1759), van het bureau te Roesbrugge (1752-1788) en de Kasselrij (1752-1788) was het mogelijk een betrouwbare evolutie van het bevolkingscijfer voor de periode 1688-1788 te bekomen. We verwerkten de bekomen gegevens tot vijfjaarlijkse gemiddelden om de compatibiliteit met de gegevens van P. Vandewalle te verzekeren. De resultaten zien we in tabel 6.

Enkel de jaren 1645-1684 bieden ons nu nog wat zorgen vanwege het tekort aan voldoende gegevens. Voor het jaar 1655 kennen we het bevolkingsaantal en daarmee moeten we het dan stellen. Om aan dit probleem een oplossing te bieden, kunnen we naar de situatie in de Kasselrij Sint-Winoksbergen kijken. We gaan daarbij uit van de vooronderstelling dat beide gebieden een bij benadering gelijklopende evolutie van het bevolkingsaantal tijdens de

Jaar	Benaderend bevolkingscijfer	Index
1685-89	23.060	100
1690-94	19.140	83
1695-99	17.526	76
1700-04	20.293	88
1705-09	21.676	94
1710-14	21.215	92
1715-19	21.445	93
1720-24	21.215	92
1725-29	21.676	94
1730-34	21.907	95
1735-39	22.599	98
1740-44	23.521	102
1745-49	24.444	106
1750-54	25.366	110
1755-59	26.288	114
1760-64	28.133	122
1765-69	29.056	126
1770-74	30.209	131
1775-79	31.362	136
1780-84	32.976	143
1785-89	32.745	142

Tabel 6: De inwoners in de Kasselrij Veurne 1685-1789.

tweede helft van de 17de eeuw kenden. Al vlug werd ons duidelijk dat er in de Kasselrij Sint-Winoksbergen éézelfde bronnenprobleem bestaat. Ook hier moesten namelijk indirecte gegevens gebruikt worden om tot een benadering van de bevolkingsevolutie in *maritiem Vlaanderen* te komen. Een vergelijking, vervat in tabel 7, zal toelaten de situatie van meer nabij te volgen. Daarbij zien we duidelijk dat de trend tijdens de periode 1640-59 een gelijke richting vertoont. Voor de jaren 1685-99 daarentegen is er een verschil in evolutie merkbaar.

Voegen we nu al de hierboven verkregen gegevens over het bevolkingsaantal samen, dan is het mogelijk om volgende synthese met een benaderend bevolkingscijfer van de Kasselrij Veurne voor de periode 1550-1834 te geven, evenwel zonder de steden Lo, Nieuwpoort en Veurne.

Een korte analyse van het bevolkingsverloop is vlug gemaakt. Op het einde van de 16de eeuw hadden de godsdienstoorlogen een ingrijpende invloed op de bevolking van de Kasselrij Veurne. Daarbij kunnen we zelfs spreken van bijna een "totale ontvolking" van het gebied rond 1580. De crisis van de late 16de eeuw vonden we eveneens weerspiegeld in de daling van de verbruiksbelasting. N. Maddens vergeleek de gegevens van de opbrengsten in het jaar 1588 met 1575 en bekam voor Veurne-Ambacht dat de opbrengsten nog 13,4 % bedroegen in 1588 tegenover 1575. Het hoeft verder geen uitleg dat vanuit deze invalshoek de werkelijke

Kasselrij Veurne			Kasselrij Sint-Winoksbergen		
Jaar	Bevolkings- aantal	Index met % verschil	Jaar	Bevolkings- aantal	Index
1640-44	26.612	100	1640-44	36.640	100
1645-49	17.830	67	1645-49	24.426	67
1650-54	-	-	1650-54	-	-
1655-59	17.681	66 (-3%)	1655-59	25.000	68
1660-64	-	-	1660-64	-	-
1665-69	17.298	65	1665-69	23.800	65
1670-74	-	-	1670-74	-	-
1675-79	15.701	59	1675-79	21.800	59
1680-84	17.564	66	1680-84	24.000	66
1685-89	23.060	87 (+17%)	1685-89	27.280	74
1690-94	19.140	72 (+7%)	1690-94	24.389	67
1694-99	17.526	66 (+3%)	1694-99	24.815	68

Tabel 7: Vergelijking van de evolutie van de bevolking tussen de Kasselrij Veurne en de Kasselrij Sint-Winoksbergen 1640-1700

invloed van de troebelen tot uiting kwam. Van 1600 tot 1645 deed zich een spectaculaire aanwas van de bevolking voor. Daarna nam het cijfer van de bevolking met ongeveer 30 % af tot 1680 als gevolg van de vele militaire activiteiten tussen Frankrijk en de Zuidelijke Nederlanden in het gebied. Tijdelijk was er wel een korte stijging van 1680-1690 te bemerken, maar deze werd vlug teniet gedaan onder invloed van de Negenjarige Oorlog in het laatste decennium van de 17de eeuw. Het begin van de 18de eeuw kenmerkte zich door een lichte daling van het bevolkingscijfer maar vanaf 1725 volgde een opgaande beweging. De aanwas verliep wel minder spectaculair dan tijdens de eerste helft van de 17de

eeuw. Het was pas vanaf 1740 dat hetzelfde bevolkingsaantal als vóór de crisis van het einde van de 16de eeuw weer werd bereikt. Na 1785 tekende zich een lichte dalende trend van het bevolkingscijfer af. Verklaring hiervoor waren de militaire activiteiten die weer voorkwamen in de Kasselrij Veurne. Begin van de 19de eeuw steeg het totale cijfer weerom licht en zorgde ervoor dat het bevolkingscijfer in 1830 ongeveer 54 % of de helft hoger lag dan in 1550.

Wordt vervolgd.

Laurent Hoornaert

Hartslagen
van Rik Ryon

Wanneer
gaan we we nu eens
de wapens begraven
in plaats van
mensen?

Uitgaven te verkrijgen bij Rik Ryon
Blokweg 2 - 8972 Proven
rik.ryon@telenet.be

Hartslagen
van Rik Ryon

In het restaurant
van de politiek
worden er veel
doofpotjes
klaargemaakt.

Uitgaven te verkrijgen bij Rik Ryon
Blokweg 2 - 8972 Proven
rik.ryon@telenet.be

Klimaatverandering (3)

Het VN-Klimaatpanel IPCC

In de jaren vijftig zakte de wereldtemperatuur lichtjes. Dit leidde tot speculaties en bezorgdheid: zou hierdoor de voedselveiligheid in het gedrang kunnen komen bij een stijgende wereldbevolking? De pers pikte dit item op en bespeelde “global cooling” gretig als thema tot in de jaren zeventig. Maar toen meetgegevens en satellietbeelden bleven binnenkomen, begon het wetenschappers te dagen: de aarde koelde niet af maar bleek, in tegendeel, stilaan heter te worden. Klimatologen beseften welke ingrijpende gevolgen een verschil van enkele graden had uitgemaakt tijdens het ontstaan van de aarde. En voedselcrisis in de zestiger en zeventiger jaren drukten politici met de neus op de feiten: de productie van voedsel, essentieel om te overleven, is sterk afhankelijk van klimatologische factoren. En bijgevolg erg kwetsbaar. Tot op het hoogste niveau gingen alarmbellen rinkelen.⁽²⁶⁾ ⁽²⁷⁾

Houston, we have a problem

In 1979 kwam een eerste Wereld-Klimaatconferentie bijeen in Genève. Initiatiefnemers waren o.m. de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) en het UNEP-Milieuprogramma, allebei VN-organen. Klimaatverandering werd hier voor het eerst erkend als ernstig wereldprobleem. Regeringen wereldwijd werden opgeroepen om “door de mens veroorzaakte klimaatverandering te voorzien en tegen te gaan en dus ook de schade die deze aan de mensheid zou kunnen aanrichten”.⁽²⁸⁾

A child is born

De conferentie was vruchtbaar, want kort daarna “baarde” ze het IPCC of voluit: Intergovernmental Panel on Climate Change: een internationaal panel van wetenschappers dat de opwarming grondig in kaart moet brengen. Het panel doet zelf geen onderzoek maar probeert wel een globaal overzicht te geven van “de huidige stand van de wetenschap”. Sinds haar oprichting in 1988 publiceren de IPCC-werkgroepen om de vijf à zes jaar lijvige rapporten. WGR I beschrijft systemen en oorzaken van klimaatverandering en de bijdrage van broeikasgassen. WGR II de positieve en negatieve gevolgen, de mogelijkheden om ons aan te passen en strategieën voor duurzame ontwikkeling. WGR III tenslotte focust op broeikasgassen: wie stoot hoeveel uit en hoe kan dit op korte en lange termijn drastisch verminderd worden? Daarnaast is er telkens een “Samen-

vating voor beleidsmakers”.

Al deze rapporten zijn vrij toegankelijk op het internet, weliswaar in het Engels. Van de “Samenvatting voor beleidsmakers” zijn vertalingen in het Nederlands beschikbaar.⁽²⁸⁾

Het hoenderhok

Uitspraken doen over alle aspecten van het klimaat, zeker als ze een voorspellend karakter hebben, is een delicate aangelegenheid. Sinds de oprichting van het IPCC is het wel eens gebeurd dat het panel sommige van zijn eigen bevindingen nuanceerde, bijstuurde of terugtrok. Dit terwijl het zich in het middelpunt van de belangstelling bevond van zowel fanatieke aanhangers van het klimaatverhaal als even rabiante ontkenners. Milieuactivisten zien in de opwarming van de aarde hun ultieme gelijk terwijl multinationals met gigantische financiële belangen in de olie-, steenkool- en gasindustrie er alles aan doen om de klimaatproblemen te ontkennen of te minimaliseren. Een bekend voorbeeld hiervan zijn de gebroeders Koch uit de V.S. met hun petrochemisch imperium. De Koch-broertjes staan ervoor bekend wetenschappers en denktanks die de klimaatopwarming tegenspreken royaal te sponsoren.⁽²⁹⁾

Climategate

In 2009 bracht het zogenaamde Climategate-incident grote beroering. Hackers hadden een duizendtal e-mails onderschept tussen wetenschappers van o.m. de East Anglia Universiteit (GB), één van de vele instellingen waarop het IPCC zich baseert. Ze meenden eruit te kunnen oppakken dat enkele klimatologen meetgegevens manipuleerden of zelfs vervalsten. Voor de populaire pers en allerlei ontkennersfora was het een dankbaar thema. Uiteindelijk werden enkele onderzoekscommissies opgericht. Hun conclusie was dat de wetenschappers bitter weinig ten laste kon worden gelegd en de zaak liep af met een sissers.⁽³⁰⁾

Zoals veel maatschappelijke thema's zorgt klimaatverandering voor de nodige controverses waarbij journalisten stukjes uit rapporten lichten om er klinkende koppen mee te maken. De rapporten zelf zijn echter vrij nuchter opgesteld, zonder ronkende titels of uitroeptekens. Bij de meeste uitspraken wordt tussen haakjes de graad van zekerheid/onzekerheid vermeld en bij belangrijke cijfers staat een foutenmarge.

Titanenwerk Nobel beloond

Klimaatverandering diepgravend bestuderen, is heksenwerk. Voor het vijfde rapport uit 2013-14 werden achthonderddertig auteurs geselecteerd uit tachtig landen. Die verwerkten niet

alleen de bijdrages van een duizendtal wetenschappers, maar daarnaast ook 140.000 commentaren van tweeduizend experts.⁽³¹⁾ Na de opmaak van elk rapport volgen twee commentaarrondes waarvan de eerste open staat voor alle wetenschappers ter wereld.

De rapporten van het IPCC kregen in de loop der jaren steeds meer wetenschappelijke basis. Leemtes en onzekerheden worden stap voor stap weggewerkt door nieuw onderzoek en bijkomende metingen. Voor “het vergroten en verspreiden van de kennis over door mensen veroorzaakte klimaatverandering en om de basis te leggen voor maatregelen om die te keren”⁽³²⁾ kreeg het IPCC in 2007 de Nobelprijs voor de Vrede. De Belgische medewerkers aan het laatste rapport waren: Prof. Dr. Philippe Huybrechts (VUB), Prof. Dr. Thierry Fichefet (UCL), Prof. Dr. Jean-Pascal van Ypersele (UCL) en Prof. Dr. Aviel Verbruggen (UA).

Een paar vaststellingen

Een kleine bloemlezing van waarnemingen uit het laatste IPCC-rapport: de CO₂ in de atmosfeer is sinds 1950 met een vierde toegenomen, tot waarden die in de voorbije 800.000 jaar niet voorkwamen. De opwarming van de aarde gaat niet altijd even snel, wat door natuurlijke fluctuaties verklaard kan worden. Zo warmde de aarde in de voorbije 15 jaar trager op, onder meer door de erg rustige zonneactiviteit in die periode. De afkoeling die 5000 jaar geleden is ingezet door de periodieke verandering van de rotatie-as van de aarde, en die normaal nog duizenden jaren zou duren, is door de plotse opwarming teniet gedaan. Het zee-ijs in het Noordpoolgebied is in honderd jaar tijd gehalveerd en de schade door overstromingen, droogte en hittegolven is sinds de jaren '80 wereldwijd verdrievoudigd.⁽³³⁾

Voor België rapporteerde onze Nationale Klimaatcommissie o.m. een temperatuurstijging van 2,3 graden sinds de industriële revolutie. Dit is vooral in de lente voelbaar: de voorbije decennia lag de temperatuur in de lente per decennium zelfs telkens 0,6 graden hoger! De 17 warmste jaren ooit gemeten in Ukkel lagen allen na 1989. (Metingen sinds 1833) De twintig koudste jaren vielen allemaal vóór 1895. Vanaf de jaren '90 is het aantal hittegolven verdubbeld, ze komen nu gemiddeld één keer per jaar voor i.p.v. om de twee jaar. De sterke hittegolven van 1994, 2003, 2006 en 2010 veroorzaakten het vroegtijdig overlijden van 4700 bejaarden. En sinds 1970 tekende men in Nieuwpoort, Oostende en Zeebrugge een stijging van het zeepeil op van gemiddeld 11,5 cm.⁽³⁴⁾

Mitigatie en adaptatie, sleutelbegrippen

De oplossingsstrategieën worden traditioneel in twee hoofdstukken verdeeld: *mitigatie en adaptatie*. Mitigatie, of matiging, is het tegengaan van broeikasgassen. Bij *adaptatie* gaat men ervan uit dat het klimaat sowieso zal veranderen en dat we ons hieraan moeten aanpassen. Het opmaken van ruimtelijke ordeningsplannen waarbij men enkele kustgebieden nu reeds inkleurt als overstromingsgebied is een voorbeeld van een adaptatiemaatregel. De rapporten van het IPCC vormen momenteel de basis voor het klimaatbeleid én toekomstscenario's van alle overheden en regeringen, waar ook ter wereld. Tegelijk ook van de jaarlijkse onderhandelingsrondes in het kader van de VN die eind dit jaar in Parijs een nieuw klimaatprotocol moeten opleveren: de opvolger van het Kyoto-protocol. Dit nieuwe akkoord moet een groeipad uittekenen voor de komende decennia naar een koolstofarme samenleving. Maar hier gaan we later dieper op in.

Overdekte fiets met zonnepaneel en accu.

Mitigatie: de emissie van Koning Auto verminderen

Over onze aardbol rijden om en bij het miljard motorvoertuigen. Met een steeds stijgende emissie tot gevolg. Mitigatie loopt hier niet van een leien dakje, integendeel. Dat verklaart het ontstaan van veel groene mobiliteitsprojecten. Een mooi voorbeeld hiervan is de Zweedse hoofdstad Stockholm.

Stockholm, in 2010 al "Groene hoofdstad van Europa" kreeg er nog een eretitel bij: "Beste pendelstad in Europa." Met 4000 km fietspaden per 1000 km² staat Stockholm op dit punt aan de absolute top terwijl de concentratie fijn stof er de laagste ter wereld is. Twee derden van de bewoners maken gebruik van de multimodale smartcard voor het openbaar vervoer. ⁽³⁶⁾ "Men (Stockholm) pakte het probleem integraal aan. Dat hield rekeningrijden in op de piekuren met 18 controleposten, het stimuleren van de aankoop van propere wagens, het inschakelen van meer dan 400 bussen op ethanol en 50 op biogas en het concentreren van een goederenomslag op grote logistieke centra. Bovendien is een nieuwe wijk in de buitenzone van de stad slechts bewoonbaar als het openbaar vervoer er tot in de details gepland is. (...) Door het rekeningrijden alleen is het autoverkeer met 30% gedaald zodat de norm in nieuwe wijken slechts voorziet in een halve parkeerplaats per woning." ⁽³⁷⁾

Fietskoerier van CityDepot.

Een mooi Vlaams project is "CityDepot", in 2012 goed voor de Thuis in de Stad-prijs. CityDepot doet aan slimme distributie in de stad. Het verenigt handelaren die vroeger pakjes geleverd kregen doordat een grote vrachtwagen die aan huis bestelde. Die vrachtwagens moesten zich dikwijls door het stadsverkeer "worstelen". Nu worden kleine leveringen in een depot aan de stadsrand geleverd en daarna via ecologische

transportmiddelen thuis bezorgd. Dit kunnen kleine elektrische bestelwagens zijn of in veel gevallen ook fietskoeriers. CityDepot startte in Hasselt, en is zich nu naar andere Belgische steden aan het uitbreiden. ⁽³⁸⁾

Noten:

26. IPCC Geschiedenis, www.knmi.nl, website van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut, geraadpleegd op 03/05/2015.
27. The First World Climate Conference, www.wmo.int, website van het Wereld Meteorologisch Instituut, geraadpleegd op 03/05/2015.
28. Ibidem.
29. Willem Ligvoet e.a., Klimaatverandering. Samenvatting van het vijfde IPCC-assessment en een vertaling naar Nederland, Planbureau voor de Leefomgeving, Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut. Den Haag, 2015.
30. Work of prominent climate change denier was funded by energy industry, *The Guardian*, 21/02/2015.
31. The disclosure of climate data from the Climate Research Unit at the University of East Anglia, Science and Technology Committee, House of Commons, London, 24 maart 2010.
32. Structure, How does the IPCC work?, www.ipcc.ch, website van het Intergovernmental Panel on Climate Change, geraadpleegd op 03/05/2015.
33. www.nobelprize.org, geraadpleegd op 28/05/2015.
34. Willem Ligvoet e.a., o.c.
35. Belgium's sixth national communication. Under the United Nations Framework Convention on Climate Change, Brussel, december 2013, Nationale Klimaatcommissie NKC.
36. Stockholm is 'Europe's best city for commuters', Environment, European Green Capital, op ec.europa.eu, officiële website van de Europese Commissie, geraadpleegd op 24/05/2015.
37. Overgenomen uit: Nieuwsbriefartikelen, Kompas op slimme mobiliteit in Stockholm, op www.kompaspартоe.be, geraadpleegd op 24/05/2015.
38. www.citydepot.be, geraadpleegd op 31/05/2015.

Wordt vervolgd.

Luk Durnez

KORTING 50-PLUSERS MET WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Duinkerkestraat 107 - POPERINGE
Gsm 0475 86 84 24
Open: iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

BOUWWERKEN

MARIO VANDEWIELE BVBA

T 0475 68 50 59

GESPECIALISEERD IN:

- WONINGBOUW ■ VERBOUWINGEN
- PROFESSIONEEL AANBRENGEN
- VAN ISOLATIE ■ RUIME ERVARING MET
- LAGE ENERGIEWONINGEN ■ OPRITTEN EN
- TERRASSEN ■ VLOEREN- EN WANDTEGELS
- KLEINSCHALIGE AFVALWATERZUIVERING

MARIO VANDEWIELE BVBA
ROESBRUGGESTRAAT 62
8691 BEVEREN-AAN-DE-IJZER

INFO@BOUWWERKENVANDEWIELE.BE
WWW.BOUWWERKENVANDEWIELE.BE

▲ Watouplein - Foto: © Jan Daschot

WATOU, ABELE & SINT-JAN-TER-BIEZEN 1830-2015 GESCHIEDENIS VAN EEN GRENSDORP

De langverwachte opvolger van de oude geschiedenis van L.A. Rubbrecht uit 1910.

Samenstelling en teksten door Jan Daschot.

Met honderden illustraties uit diverse archieven, historische kranten en de beeldbank WESTHOEK verbeeldt. Nieuwe foto's van Michaël Depestele.

Voorwoord door Gwy Mandelink, nawoord door Marleen Baelde.

▲ Jan Daschot

Reserveer uw exemplaar aan de gunstprijs van 50 euro (verzending in België: +10 euro) door overschrijving op rekening IBAN BE82 7350 3810 9668 · BIC KREDBEBB op naam van 'Geschiedenis van Watou' met vermelding van voornaam, naam en adres.

Na 1 juli 2015 zal het boek 60 euro kosten!

Alle intekenaars worden uitgenodigd op de boekvoorstelling in de Sint-Bavokerk te Watou op zaterdag 26 september 2015 om 14u30, gevolgd door een receptie op de Kleine Markt.

Technische fiche: 255 x 305 mm | Papier 150gr/m² | garengenaaid | harde kaft | circa 300 pagina's

V.U.: Jan Daschot, Moenaarstraat 10, 8978 Watou · Niet op de openbare weg gooien a.u.b. · Foto's: collectie WESTHOEK verbeeldt

LANCERINGSACTIE

Een Excellence Code crème samen met de verzorging voor slechts € 199*

*GELDIG TEW 30/09/2015 op een behandeling van 60' en een Excellence Code crème. Zolang de voorraad strekt

Beauty & wellness

Valerie
VIANE

Provenplein 53 - 8972 Proven
www.valerieviane.be

Tel. 057 30 08 51 - Gsm 0494 06 96 73

Publiciteit voor de streek ?

De IJzerbode wordt in meer dan 3000 huisgezinnen verspreid.

Interessante prijzen.

Inlichtingen: 057 30 03 79

't Kerkegat

TEAROOM - EETCAFÉ

Specialiteiten: Vispannetje • Gefrituurde camembert groepen tot ± 40 pers. • feestjes • vergaderingen • zomerterras

Diego, Betty en Iris

Prof. O. Rubbrechtstraat 2D, 8972 ROESBRUGGE

Tel. 057 30 16 72 - Gsm 0478 73 60 05 - tkerkegat@telenet.be - www.tkerkegat.be

open vanaf 10.30 uur

in de zomer gesloten op maandag en woensdag - in de winter gesloten op maandag, dinsdag en woensdag

juli &
augustus:
MOSSELEN

ZOEKERTJE

Wie zoekt die vindt! En... de aanhouder wint! Beweert men tenminste. Maar dat ondervonden de zussen Marveillie uit Veurne tot nu toe helaas niet. Toch geven ze niet op, daarom deze oproep.

Gezocht worden gegevens over grootmoeder Zenobie Looten, gehuwd met H. Marveillie. Ze overleed op 11 of 12 september 1917 in het veldhospitaal Elisabeth op het Couthof in Proven.

In Koksijde gewond door een shrapnel werd ze eerst verzorgd in hospitaal "l' Océan" in De Panne. Nadien werd ze overgebracht naar het veldhospitaal in Proven. Waarom? Hoe en door wie? Met de militaire trein, door 't Rode Kruis?

Mogelijks, waarschijnlijk, werd Zenobie Looten, geboren en woonachtig in Koksijde, in deze gemeente begraven. Maar nergens een spoor daarvan. Werd ze naar Koksijde overgebracht? Hoe? Of werd ze niet overgebracht en ligt ze in Proven, of ..., begraven?

Ergens toch moeten er een spoor of gegevens te vinden zijn omtrent verzorging, dood en begrafenis van Zenobie Looten. Wie kan helpen? Heb je ergens een idee of tip, wil dan reageren, a.u.b.! Alvast veel dank!

Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
Tel 057 30 03 79
info@drukkerijschoonaert.be

De Suikeruiltjes

Webwinkel voor doopsuiker en attenties.

Een geboorte is uniek zo ook uw doopsuiker, daarbij helpen wij u graag bij het verzorgen van uw doopsuiker. Volledig of gedeeltelijk afgewerkt maar ook zelfvullers kunnen bij ons terecht.

057 36 67 68 - 0472 56 43 09

www.desuikeruiltjes.com
info@desuikeruiltjes.be

Bank- & Verzekeringen

Prinzie bvba

een ERKEND VERZEKERINGSMAKELAAR
maakt meer van uw verzekeringen

Vanaf eind juni
in een volledig
vernieuwd kantoor,

nu ook

met geldautomaat

(waar iedereen gebruik van kan maken)

Bank- & Verzekeringen

PRINZIE bvba

Provenplein 39a | 8972 PROVEN

T +32 (0)57/30 09 01 | F +32 (0)57/30 12 82

zakenkantoor@prinzie.be | www.prinzie.be

FSMA-nr. 11232 A-cB

Je Makelaar
Je beste
Verzekering

Fintro is een afdeling van BNP Paribas Fortis NV

Volg ons | www.fintro.be

FINTRO
BNP PARIBAS GROEP

GAAT VER, BLIJFT DICHTBIJ.

SPECIAAL ZOUT

Als een hommelse boer vroeger de kepermannen had, was dat om een stuk hommelse hof te zetten of om het te laten herstellen.

Het werk dat de kepermannen deden, was kepers rechten en aan elkaar verbinden met zware draden die dan aan de beide uiteinden aan trekkers vast waren die diep in de grond zaten. Die zware draden met een stuk touw dienen ook om dunne ijzerdraden aan vast te maken, de hommelse groeit langs die dunne draden omhoog.

Rond 1935 waren er een groep kepermannen aan het werk bij een grote hommelse boer in de hommelse streke Poperinge. Die groep bestond uit zes mannen die kloek en lenig waren, ten eerste om kepers te dragen en putten te delven van mandediepte, en ten tweede om op die kepers te klimmen om draden vast te maken. Sommigen onder hen waren lenig lijk kattejongen. Die mannen werkten lijk beren, en aan tafel aten ze lijk dikedelvers.

Maar de boerinne van 't hof was een beetje aan de gierige kant en die mannen vroegen altijd maar eten bij. Ze zei in haar eigen "dat kan zo niet voortgaan" en ze ging dat in het stille weg aan hun neuze knopen. 's Avonds voor de mannen naar huis gingen, aten ze ook op de hoeve. Zo waren ze overeengekomen met de boer. De boerinne zei: "Zit maar aan tafel, maar jullie zullen nog een beetje moeten wachten, de pap is nog niet klaar." Dat zei ze omdat ze wist dat de mannen ook nog een beetje wilden werken thuis.

Na een kwartier was de pap klaar, ze konden beginnen eten. "Eet smakelijk," zei de boerinne.

Maar de pap was zo heet dat er niemand veel nam, want ze zouden te lang moeten blazen en zo waren ze vlug buiten met een ledige maag. De andere dagen was het iets verbeterd, want er was een noodslachting geweest van een varken op de hoeve. Nu aten de mannen toch vlees, zoals ribben, hoofdstuk met vele vet en vel en ook hadden ze al enkele keren krakelingen gegeten en dit werd aan dezelfde tafel gegeten bij boer en boerin die worst of vlees aten met botersaus. De mannen zeiden: " 't is toch beter dan altijd pap, patatten, brood en smout."

Op een dag was de smoutpot ledig, het kan bijna niet anders want er stond boter op tafel, maar ze was zeer bleek van kleur. Als de mannen dat zagen, vergrootte hun eetlust op slag en één zei: "Er zal heel binnenkort iets gebeuren, 't kan niet anders met die boter op tafel." En ze boterden juist gelijk de Duitsers in '14-'18, dat is de boter in schijven op het brood leggen. Maar eens ze geproefd hadden was hun eetlust vlug over.

De boerinne had er zodanig veel zout in gedaan dat je geen boter maar enkel zout smaakte. Eén van de mannen kan het toch niet laten van te vragen: "Boerinne, waar heb je dat zout gekocht, want 'k zal zeggen aan de vrouwe thuis dat ze ook zulk zout moeten kopen met hier en daar een beetje boter tussen."

Rik Ryon
Blokweg 2 - 8972 Proven
rik.ryon@telenet.be

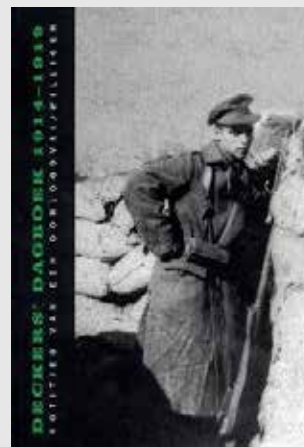
OORLOGSBOEKEN

DECKERS DAGBOEK

1914-1918

NOTITIES VAN EEN

OORLOGSVRIJWILLIGER

Op 4 augustus 1914 laat student René Deckers, afkomstig uit een welgestelde Brusselse familie, zich inschrijven als oorlogsvrijwilliger. Als heftig antimilitarist wil hij ten strijde trekken om met het Duitse militarisme korte metten te maken. Maar dat valt niet mee.

Bij de ontredderde aftocht van het Belgisch leger richting Westhoek en de omzwingingen van het Vrijwilligersregiment in Noord-Frankrijk beseft hij hoe klein en eenzaam de gewone soldaat is.

Aan het front in Ramskapelle later in Steenstrate en Drie Grachten moet hij net als andere infanteristen als een reptiel door de modder kruipen om de artillerieduels te overleven. Het is bijna een wonder hoe hij het er altijd weer heelhuids vanaf brengt. Begin 1916 kan hij muteren naar de artillerie, eerst als telefonist, later als waarnemer in de sectoren Drie Grachten, Diksmuide, Pervijze en zelfs van uit een namaakboom bij Steenstrate.

René Deckers had lak aan militaire discipline, aan kazernetoestanden had hij een broertje dood. Niet te verwonderen dus dat zijn militaire dienststaat gekruid wordt met een goedgevuld strafblad omdat hij een dag te laat uit verlof kwam of omdat hij eenvoudig weigerde aardappelen te schillen: kleine vergrijpen die een hoge drempel vormden om een officieren carrière te ambiëren.

Auteur: André Gysel °1942, leraar Nederlands en geschiedenis, Sint-Aloysiuscollege, Diksmuide, Toeristische Gids voor de Westhoek en Natuurgids in de Blankaart. In een streek die door de Grote Oorlog werd getekend, gaat zijn bijzondere belangstelling uit naar alles wat enigszins met '14-'18 verband houdt.

PETRAVER NV

Petroleumproducten Andy Vermeersch

Blekerijweg 35 - 8972 PROVEN - Tel. 057 30 04 13 - Fax 057 30 14 13 - info@petraver.be - www.petraver.be

☆ Gasolie (-20°, extra, ultra)	☆ 2 takt benzine	☆ Selfcarwash	☆ Butaan- & propaangas
☆ Diesel -20°	☆ Tankstation	☆ Stofzuiger	☆ Brandhout
☆ Petroleum	☆ Bancontact	☆ Dubbelwandige mazouttanks	☆ Houtskool
☆ Loodvrij 95	☆ Oliën		☆ Steenkool
☆ Loodvrij 98	☆ Smeermiddelen		☆ PELLET DRIVE-IN

**Boek nu reeds
uw springkasteel!
Reserveer voor al
uw feesten voor 2015!**

Wij zijn open

op woensdag, zaterdag en zondag telkens van 13.00 tot 18.30 u.
en elke vakantiedag, brug- en feestdag van 13.00 tot 18.30 u.

Europalaan 5 - 8970 Poperinge
057 33 89 44 - www.hopsiepops.be

EEN BOLLEMOLEN TE STAVELE

Op Stavele hoekje, in de wagenmakerij van wijlen Amandus Lanszweert, stond boven op het dak van de werkplaats een kleine windmolen die de draaibank deed werken. Deze wagenmaker was vermaard voor allerhande draaiwerk, ook vloerbollen en andere.

Zijn specialiteit was echter het draaien van spabomen (spadesteel). Hij maakte de twee soorten nl. 'met een krikke en met een oge' en werkte voor de uitvoer. Regelmatig leverde hij een hele lading naar Sint-Winoksbergen.

Het molentje moet verdwenen zijn rond 1905. De wagenmaker was de eerste op Stavele die een motor plaatste in februari 1905.

Voor al uw festiviteiten:
affiches, flyers en toegangskaarten

Drukkerij SCHOONAERT

DE OORLOG VOORBIJ

In het geheugen van de zomer
sluimeren beelden van een oud verhaal.
Soldaten vechtend man tegen man
hij toekomst aan flarden geschoten
in de armen van de dood.
Namen gebeiteld in steen
een laatste eerbetoon aan hen
die voor onze vrijheid vielen.
In het geheugen van de zomer
sluimeren droombeelden van vrede.

JOZEF VANDROMME

Haarverzorging
Nagelstudio
Maquillage

Romina
Pure verwennerij in landelijke rust

Jaarlijks verlof

van maandag 20 juli
t.e.m. 3 augustus

Terenburgseweg 18 - 8972 PROVEN - 0495 66 15 75

ALVERINGEM

■ Hermetikon Heimat

Vrijdag 7 tot en met zondag 30 augustus

Van 7 tot en met 30 augustus stelt Sibran Sampers (°24/10/1991) tentoon in de Sint-Pieters-Bandenkerk van Oeren, een piepklein dorp naast Alveringem, midden in de Westhoek. Bovendien zal hij gedurende de tentoonstellingsperiode in het kerkje wonen en werken.

In 2009 vertrok Sibran Sampers uit Alveringem om in Gent kunstwetenschappen te studeren. Voor het eerst in zes jaar zal hij één maand onafgebroken in zijn dorp van afkomst vertoeven. De werken die hij als gezelschap heeft meegenomen, houden (zoals de titel reeds doet vermoeden) verband met de thematiek van het *thuis* komen. Wat houdt het in om ergens *thuis* te komen? Wat is *thuis* precies? Welke rol speelt de Westhoek hierin?

Sampers benadert het kerkgebouw als een artistiek-heemkundig kabinet; de hoofdzetel van een heemkundekring waarvan hij het enige lid is. Het opengesteld archief behelst, naast Sampers' volledig gereconstrueerde slaapkamer uit Gent, tekeningen en installaties van uiteenlopende aard. Een plattegrond van Alveringem, getekend op basis van herinneringen en ingekleurd met Sampers eigen bloed (*anno '99*); een gebruiksklare carambolebiljart waarop het grondplan van de LHC, de deeltjesversneller uit Genève, is getekend (*Large Heimat Collider*); een kaart van de Westhoek waarop we zien hoe het plateau van Izenberge zich als een schiereiland uitstrekt in de IJzerbaai na een toekomstig stijgen van de zeespiegel (*Ararat*), ... De kaart of de plattegrond is een vaak terugkerend element in het werk dat Sampers tentoonstelt. De drang om de Heimat – het territorium – af te bakenen, te visualiseren en te definiëren lijkt daarbij sterk aanwezig.

Naast tekeningen en installaties worden op geregelde tijdstippen ook performances opgevoerd. Eén daarvan is *Een Vlaamsche Azaan*. Drie maal daags reciteert Sampers de poëzie van de priester-dichter Cyriel Verschaeve. Daartoe zijn er luidsprekers opgesteld in de kerktoeren zodat de voordrachten in de hele omgeving te horen zijn.

Ook wordt *Konzentrat ohne Zutaten* heropgevoerd. Een verstilde theatervoorstelling die Sampers in mei '15 opvoerde in de Sint-Kwintenskapel te Gent en die in een aangepaste versie op zondag 16 augustus in de kerk van Oeren te zien is.

Hermetikon Heimat is een geheel aan veruiterlijkte reflecties over de streek van herkomst met zijn bekende gezichten, verhalen, taal en gewoonten. Een streek die in schril contrast staat met de stad Gent, waar Sampers naar eigen zeggen in "een ballingschap van onderwijs, zelfontwikkeling en zuipen" leefde. Zijn studentenleven ligt achter de rug en een

ode aan de Heimat, de herkomst, is op zijn plaats. *Hermetikon Heimat* kan opgevat worden als Sampers' zoektocht naar een identiteit te midden een geglobaliseerde wereld. Een curieuze pastiche, die gekleurd is door aspecten uit de Vlaamse, Europese en internationale geschiedenis, is Sampers' antwoord op de veelheid waarmee zijn generatie geconfronteerd wordt.

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

ZONDAG 21 JUNI 2015 - 11 uur

Ensemble Terra Nova

ZONDAG 12 JULI 2015 - 11 uur

Floris Willem, viool
Pierre Feraux, piano

ZOMERSE ORGELCONCERTEN 2015

VRIJDAG 19 JUNI - 20 uur

Stavele
Bart Rodyns, orgel
Irene Carpentier, sopraan
Wim Brabants, traverso

VRIJDAG 3 JULI - 20 uur

Haringe
Bart Jacobs

VRIJDAG 17 JULI - 20 uur

Haringe
Benjamin Steens

VRIJDAG 31 JULI - 20 uur

Haringe
Pieter Dirksen

ZATERDAG 15 AUGUSTUS - 18 uur

Haringe
Cristel De Meulder, sopraan
Jan Van Mol, orgel

VRIJDAG 28 AUGUSTUS - 20 uur

Haringe
James Brown (UK)

BEVEREN-KALSIJDE

■ Kermisbarbecue

Zaterdag 27 juni vanaf 18 uur

Barbecue bij Brouwerij Feys op zaterdag 27 juni vanaf 18 uur, ingang langs de Kapelledreef.

Gelieve vooraf in te schrijven!

Kaarten te verkrijgen bij Eliane Ryon (Bergen-

straat 56, 0473 76 77 98), Ronald Verstraete (Bergenstraat 13, 057 30 09 99 - 0475 89 88 16) en bij Peter Cremmery (Roesbruggestraat 70, 057 30 06 37).

KROMBEKE

■ Feest van het Paard

Maandag 22 juni

Op maandag 22 juni zal het rustig, landelijke dorpje Krombeke met zijn 700 inwoners alweer overrompeld worden door de grote massa. Elk heeft zo zijn/haar reden om zeker aanwezig te zijn op die folkloristische paardenfeesten:

- Een wandelingetje maken op de paardenmarkt in de Blasiusstraat vanaf 14 uur.
- Een koopje doen in één van de vele kraampjes met paardenmateriaal.
- Luisteren naar die typische verhalen van de paardenmarchands gekleed in de zwarte schorten met een sigaretje in de mondhoek en een fris biertje in de hand.
- Genieten van de heerlijke geur van braadworsten of een andere geur van paarden.
- Ten volle opgaan in de strijd om paarden te zien winnen tijdens de 6 koersen op de weide vanaf 17 uur met tussendoor om 19.15 uur een speciale koers met Belgische boerenpaarden en om 20.15 uur een verrassingsact met Gipsy Horses uit Westerloo en om 21 uur de Grote Steeple van Krombeke.
- Misschien bent u een muziekliefhebber en komt u meezingen op het dorpsplein met The Mini & Maxi Band van Luc Snaet vanaf 18 uur. Of komt u genieten van de schitterende covers van The Fallen Madonnas om 21 uur en daarna dansen tijdens de openluchtfuif met dj Double D.

U bent alvast door het paardenkoerscomiteet vriendelijk verwacht in het dorp met kracht ...

POPERINGE

■ 'Stemband Hopchora Matinee'

met nieuwe dirigent

Zondag 28 juni om 10.30 uur

Het Poperingse profaankoor Stemband Hopchora pakt eind deze maand, op zondag 28 juni, met enkele nieuwigheden uit.

Het concert met als titel 'Stemband Hopchora Matinee' hanteert een nieuwe formule. Het pu-

EVENEMENTENKALENDER

bliek is welkom vanaf 10.30 uur in OC Rookop in Reningelst voor een koffie met versnapering. Om 11 uur brengt het koor een aantal liederen en intermezzi. Na het concert biedt het koor iedereen een Poperings Hommelbier of een glaasje witte wijn aan. Geen avondvullend concert dus, maar een luchtig concert op zondagmorgen, inclusief drankjes en een hapje. Een andere manier om het trouwe publiek van het koor te verwennen.

Dit concert is meteen ook de grote vuurdoop van de 'nieuwe' dirigent. Op 1 december nam Alexander Besant het dirigeerstokje over van Dominiek Orroi. Er waren enkele kleinere optredens (zoals tijdens de uitreiking van de Cultuurprijzen of tijdens Café Artistiek van de kunstacademie begin juni) maar nu is er een heus concert op zondagmorgen (een eigen organisatie).

Uiteraard is het koor nog in volle opbouw van een nieuw repertoire en daardoor zullen de koorleden nog niet alles van buiten zingen en is er geen choreografie. Muzikaal zit het wel snor: de bezieling van Alexander vertaalt zich al in de zeer muzikale interpretaties van het koor. 'Stemband Hopchora Matinee' serveert licht verteerbare muziek, van het Latijnse 'Rosa' ('Mia' van Gorki) tot 'Every breath you take' (van The Police), van de recente hit 'Home' tot het zeer gekende 'We are the champions'. Opnieuw een zeer gevarieerd optreden dus van de 35 zangers, met aan de piano Stephanie Maertens. Leuk weetje: Alexander Besant, een op en top begenadigd pianist, speelt samen met Stephanie een quatre-mains.

Kaarten kosten € 10 in VVK (incl. koffie, versnapering en Pop. Hommelbier of glaasje wijn, voor de kinderen zijn er aangepaste drankjes), 12 ADD en zijn te verkrijgen via de koorleden of via hopchora@gmail.com (0475 81 70 54).

■ KVG Ziekendag

Donderdag 9 juli om 13.30 uur

Ommegang voor zieken en bejaarden om 13.30 uur met om 15 uur plechtige eucharistieviering met homilie en in de Sint-Janskerk en zegen met de relikwie van O.L. Vrouw. Na de mis verwelkomen we jullie voor een gratis koffietafel in de grote zaal van 'De Gilde', Rekhofstraat 11A te Poperinge.

Voor praktische redenen gelieve vóór 6 juli in te schrijven bij Monique Swaels (057 33 71 71 of 0472 75 54 56), Luc Denys (0474 71 01 54) of bij Linda Meulenaere (0476 54 61 60).

Voor de leden van K.V.G. is dit gratis, niet-leden betalen € 4,00.

PROVEN

■ Breng een bezoek aan het Couthof Zondag 21 juni om 14 uur

Op zondag 21 juni kun je uitzonderlijk het kasteeldomein van het Couthof in Proven bezoeken. Om 14 uur start een begeleide tocht aan de kapel in de Canadaweg (op 100 meter van de Couthofstraat). Ontdek de ijskelder, de prachtige natuur en het rijke erfgoed. Het geleid bezoek is gratis. Meer info bij het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels via 057 23 08 50 of info@rlwv.be.

ROESBRUGGE

■ OKRA Roesbrugge-Haringe Activiteiten:

- Vrijdag 19 juni om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen in OC Karel de Blauwer
- Dinsdag 23 juni om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen in Kristen Volkshuis

- Vrijdag 26 juni: Petanque in OC Karel de Blauwer. Inschrijven: 13.30 - 13.50 u.
- Donderdag 2 juli om 14.00 u.: Crea in Kristen Volkshuis
- Vrijdag 10 juli: Petanque in OC Karel de Blauwer. Inschrijven: 13.30 - 13.50 u.
- Vrijdag 17 juli om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen in OC Karel de Blauwer
- Vrijdag 24 juli: Petanque in OC Karel de Blauwer. Inschrijven: 13.30 - 13.50 u.
- Dinsdag 28 juli om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen in Kristen Volkshuis
- Zondag 2 augustus: Eetfestijn Okra Roesbrugge-Haringe

■ Het DNA van een dorp Toelichting en dorpswandeling Zaterdag 27 juni van 13.30 tot 16.45 uur

Deze dag verdiepen we ons in de geboorte van het charmante dorp Roesbrugge-Haringe. Hoe is dit dorp ontstaan? Welke patronen kan je nu nog 'lezen'? Hoe bouw je verder aan een dorp? Een korte inleiding met boeiend foto- en kaartmateriaal geeft ons voldoende honger om daarna aan de hand van een wandeling het ontstaan en de groei ervan te duiden. Begeleiding: Johan Termote (historicus). Gratis. Plaatsen beperkt. Inschrijving verplicht via torben.wolfs@west-vlaanderen.be. Plaats van afspraak: OC Karel de Blauwer, Prof. Rubbrechtstraat 97A, 8972 Roesbrugge. We wandelen eerst in Roesbrugge, daarna in Haringe. Vanuit Roesbrugge wordt er vervoer per bus voorzien richting Haringe en terug. Nadien is er gelegenheid tot een drankje.

Boomonderhoud Bottelier Joris

Snoeien & vellen van bomen
Onderhoud & opruiming van bos
Verhakselen van bomen en takken
Bouwklaar maken van terreinen

Specialiteit :

Uitfrezen van boomwortels

Oude Provenstraat 53 - 8978 Watou
057 36 67 68 - 0473 94 51 54
www.boomonderhoud-bottelier.be

GARAGECAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 32 - ROESBRUGGE
Tel. 057 30 03 59 - www.garagecappoen.be

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Depannagediensten
VANAF NU: Aircoservice
Laat uw airco tijdig controleren !

FORD Fiesta 1.4 D		2011
BMW 116 D	117.000 km	2010
RENAULT Trafic 2.0 D	55.000 km	2010
lichte vracht - 5 plaatsen		
VW Golf 1.6 D	73.000 km	2010

COIFFURE NANCY

DAMES • HEREN
KINDEREN

ZONNEBANK
10 + 1 GRATIS

OPEN VAN
DINSDAG T.E.M. ZATERDAG

ST. JAN-TER-BIEZEN 6
WATOU • 057 21 49 47

■ **13de IJzersmultocht**
Zondag 28 juni vanaf 10.30 uur

Voor het 13de jaar op rij organiseren KVLV en LG van Beveren-IJzer, Roesbrugge-Haringe en Stavele de IJzersmultocht, een activiteit die in het verleden met meer dan 1000 deelnemers steeds een voltreffer was.

Al fietsend (of evt. met de auto) wordt een parcours van 35 à 40 km langs rustige landwegen afgelegd. Op verschillende locaties onderweg zijn er haltes voorzien voor aperitief (Roesbrugge-Haringe), soep (Roesbrugge-Haringe), hoofdgerecht (Stavele), ijs en koffie met gebak (Beveren-IJzer). Het wordt opnieuw een sportief evenement gekoppeld aan een heerlijke maaltijd. Kinderanimatie en fietsverhuur (na reservatie op 0491 74 96 95) zijn voorzien.

Kaarten (€ 20 volwassene en € 12 kinderen tot 12 jaar) zijn te verkrijgen bij de bestuursleden of via overschrijving op BE57 7380 0838 2135 (met vermelding van naam en aantal personen). Reservaties vanaf 26 juni zijn iets duurder (€ 22 volwassene en € 14 voor kind).

Starten kan van 10.30 tot 12 uur op de hoeve van familie Morlion-Vanpeteghem, Lindestraat 17A te Beveren-IJzer.

Meer info op www.smultocht.be.

■ **KVLV Roesbrugge-Haringe**
Dagreis naar Chimay
Donderdag 2 juli om 7.30 uur

Vertrek om 7.30 uur te Roesbrugge (markt) en om 7.35 uur te Proven (rechtover het gemeentehuis).

Om 10 uur aankomst in Chimay. Ontvangst op de dienst toerisme met koffie en koffiekoeken. Daarna volgt een filmpje over Chimay. Om 11 uur met het toeristentreintje door het centrum en omgeving van Chimay. Middagmaal te Virelles. In de namiddag een bezoek aan 'Chimay experience', een expositieruimte dicht bij de abdij. Hier krijgen we een rondleiding met Nederlandstalige gids die ons inwijdt in de geschiedenis en de geheimen van het brouwen en kaas maken in Chimay. Om af te sluiten wordt een Chimay-biertje aangeboden. Daarna volgt nog een rondrit en wandelingetje in Les Lacs de l'Eau d'Heure. Hier verzorgt onze gids André Decrock, die ons de hele dag vergezelt, voor de nodige uitleg. Avondstop in Het Kleine Meer met belegde boterham en groentjes.

Prijs: leden KVLV en LG betalen € 55, niet-leden € 60. Inschrijven bij Linda Vantomme gsm 0477 95 74 67 of tel. 057 30 07 41 of lindajohan@skynet.be.

Betalen door overschrijving op rekening BE68 7383 1502 8134 van KVLV Roesbrugge-Haringe.

■ **Pater Jozef Van Acker wordt gevierd**
Zondag 19 juli om 10 uur

Zondag 19 juli viering van E.H. Jozef Van Acker ter gelegenheid van zijn 85ste verjaardag en 60 jaar priesterschap, met een feestelijke mis te Roesbrugge om 10 uur en aansluitend receptie voor alle aanwezigen in 'De levaard' te Haringe.

Deelnemen aan het feestmaal kan mits inschrijving.

■ **Dorpen achter het front**
Roesbrugge-Haringe
Zondag 6 en maandag 7 september

Westhoekverbeeldt Roesbrugge-Haringe richt toondagen in op zondag 6 en maandag 7 september in de Sint-Martinuskerk van Roesbrugge. Open op zondag van 11 tot 19 uur en op maandag 10 tot 15 uur.

Verschillende thema's komen aanbod: oudstrijders van 1914-1918, vluchtelingen in onze dorpen, hospitalen, foto's van de familie Dehaeck, legerkampen, oude dagbladen van 1914-1918, luchtfoto van Haringe, Waeyenburgstation, materniteit in Roesbrugge, gemeenteverslagen van 1914-1918, hoofdkantoor van de bevoorradings van het onbezet gebied.

Organisatoren zijn Paula Recour, Johan Braem en Emiel Desmyter.

Haringe lag in de Engelse en Roesbrugge in de Franse sector. Wij hebben een rijkdom van foto's, geboorte- en overlijdensdocumenten kunnen raadplegen. Ook over de vluchtelingen in onze dorpen; in totaal waren er 5034 personen die hier soms tijdelijk of langdurig verbleven. Dit eiste natuurlijk een hele organisatie van huisvesting bij de bewoners van onze dorpen.

Daarnaast had men de vele soldaten van vreemde origine. o.m Anamieten (Vietman), Senegalezen, Zouaven van Marokko /Algerië.

Er worden foto's en documenten getoond die nooit vroeger verschenen!! Ook gebruikte materialen komen aanbod.

Wie nog documenten over de bewoners van Roesbrugge-Haringe bezit kan die ook aanbieden voor deze tentoonstelling.

VERHUUR MINI KRAAN

1,7 ton minigraver
 0496 44 36 02
 € 100 per dag

Worm Diego
 Blokstraat 25
 8972 Proven

't Zeugekot
 Een belevenis op het platteland

Bezoek- en zorgboerderij
 Feestzaal te huur
 Vakantiewoning
 Hoeveslagerij
 Workshops

Sint-Omaarsstraat 4
 8691 Beveren aan de IJzer
 0478 37 64 36
www.zeugekot.be

DEVER FREDERIK
 metaal-, aluminium- en
 inoxconstructies

0477/85.01.39
 fax 057/36.73.37
dever_frederik@hotmail.com
 Apolloniaqreef 4, 8978 Watou

OKRA ROESBRUGGE-HARINGE

UITSLAGEN MEI 2015

PETANQUE - 8 MEI

34 deelnemers

3 partijen: Willy Butaye, Victor Callemeyn, Jean-Claude Deloz en Marie-Ghislaine Vandeputte.

KAARTING - 15 MEI

OC Karel de Blauwer - 28 deelnemers

3 partijen: André Soenen, Eugène Demuyne en Gerard Ryon

Klassement na 15 partijen:

1. Willy Vanhoucke 12 part./1238 pt.
2. Gerard Ryon 12 part./1168 pt.
3. Wilfried Decaesteker 11 part./1435 pt.
4. Eugène Demuyne 10 part./1417 pt.
5. Ignace Vandermarliere 10 part./1257 pt.

GEZELCHAPSSPELEN - Klassement:

1. Alice Boury 58 pt.
2. Marie-Thérèse Vercoutter 53 pt.
3. Maria Decaesteker 43 pt.
4. Lucienne Timperman 42 pt.

KAARTING - 26 MEI

Kristen Volkshuis - 21 deelnemers

Niemand won 3 partijen.

2 partijen: Gratiëne Vereyde, Wilfried Decaesteker, Cecile Antheunis, Eugène Demuyne, Ignace Vandermarliere, Willy Vanhoucke, Maria Bogaert, Agnes Declerck, Paula Vandecasserie, Maria Ceenaeme en Michel Soulliaert

Klassement:

1. Eugène Demuyne
2. Paula Vandecasserie
3. Willy Vanhoucke
4. Urbain Delerue
5. Agnes Declerck

GEZELCHAPSSPELEN

Klassement:

1. Maria Decaesteker 50 pt.
2. Marie-Thérèse Vercoutter 49 pt.
3. Lucienne Timperman 48 pt.
4. Alice Boury 41 pt.

PETANQUE - 22 MEI

30 deelnemers

Niemand won 3 partijen.

Klassement na 30 wedstrijden:

1. Willy Butaye 20 part./309 pt.
2. Romain Dequeker 20 part./300 pt.
3. Marie-Ghislaine Vandeputte 19 part./314 pt.
4. Aimé Neyrinck 18 part./321 pt.
5. Alice Indevuyt 18 part./307 pt.
6. Raymond Gyssels 18 part./306 pt.
7. Denise Vandenbussche 17 part./324 pt.
8. Raf Bossaert 17 part./306 pt.
9. Frans Soetaert 17 part./280 pt.
10. Guido Vanderhaeghe 17 part./259 pt.

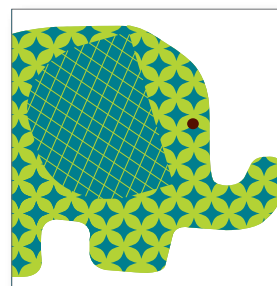
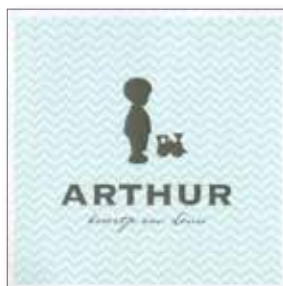

Geboorte

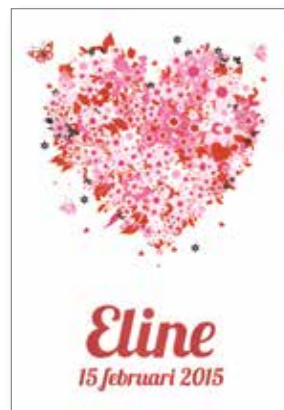
Een greep uit onze geboortecatalogi!
Reserveer ze
en maak thuis rustig uw keuze.

Zelf een ideetje? Creatie met foto's?
Wij werken het graag voor u uit!!!

Nog meer ideeën op
www.drukkerijschoonaert.be

MIEL
22 AUGUSTUS 2014

Eline
15 februari 2015

Een broertje ...

Korte beerfjes, minibeerfjes, lachend mondje, pampelenkje, welkom twee kleppik, je bent ons tweede prinsesje!

Lucas
4 maart 2014
48 3,970 kg - 53 cm
Broertje van Lotte

Zoonje van Slijn en Nathalie Lebbe - Coppenolle
Elkhoekstraat 10, 8640 Westvleteren

Peter: Luc Coppenolle - Meter: Nicole Seys

Materniteit
AZ St-Augustus Veurne - kamer 106

Vrijblijvend geboortelijstje:
Dreumland Veurne - www.dreumland.be -
lijstnr. 529324 - code: N39112 of 89

drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 1 - 8972 Roesbrugge - 057 30 03 79
info@drukkerijschoonaert.be - www.drukkerijschoonaert.be

VBS DE KREKEL OP STAP NAAR SAINT-VICTOR

Saint-Victor: dag 1

Door Jari Mortier (5) en Elizio Masson (5)
In de vroege ochtend vertrokken we naar Saint-Victor. Onze eerste stop was ergens in Picardië. We ontbeten daar langs de autostrade en vertrokken dan richting Parijs. We maakten een rondrit bij de luchthaven Charles de Gaulle. We passeerden bij de Concorde, een vliegtuig dat tegen de 2000 km/u vloog! Dan vertrokken we naar het centrum van Parijs. We zijn Montmartre gaan bezoeken en de grote kerk. Ook reden we rond de Champs Elysées, de Arc de Triomphe, het paleis van de president en het ministerie van Binnenlandse Zaken. Dan stopten we bij de Eiffeltoren. We hebben daar gepicknickt.

Twee uur later waren we dan in Saint-Victor! In de dorpszaal maakten we kennis met het verbroederingscomité. We zochten ook paaseieren in het bos, en reden dan naar het hotel om onze valiezen uit te laden. Daarna gingen we terug naar het dorpszaaltje voor het avondmaal. Héél lekker, maar véél te véél!
Rond 23 uur terug naar het hotel om te overnachten.

Saint-Victor: dag 2

Door Gerlinde Vandepitte, Suzanna Ottevaere, Sien Boone en Gaëlle Parmentier
Goed geslapen en heerlijk ontbeten! Na het ontbijt zijn we de bus opgestapt om naar het kasteel te gaan. We zijn naar de afdeling patisserie gaan kijken. Ze waren alles aan het voorbereiden voor de kermis. Na het kasteel zijn we naar een restaurant geweest. We hebben lekkere frietjes met koude schotel gegeten, en daarna een heerlijke chocomousse als dessert. En toen zijn we naar de school van Champrond gereden. We kregen daar een rondleiding, en

we hebben zelfgemaakte cadeautjes gegeven. Zij hebben ons een koek en een drankje gegeven. Daarna speelden we spelletjes met de Franse kinderen. Daarna zijn we gaan bowlen, het was supertof! Toen zijn we weer gaan eten in het dorpszaaltje. Er was heerlijke soep en daarna spaghetti. We konden er ook volksspelletjes spelen. Iedereen was moe, en we konden gaan slapen in het mooie hotel.

Saint-Victor: dag 3

Door Warre Thevelein en Maxim Vandewiele

We stonden op en hoorden dat we onze valiezen al moesten maken. Ofwel mocht je je nog douchen, ofwel ging je eerst ontbijten. We gingen ontbijten en maakten daarna onze valiezen. Ze riepen ons toen naar het gelijkvloers. We namen onze koffers en keken nog eens goed rond. We gingen naar de bus en stopten er de koffers in.

Toen reden we naar Coudreceau voor de herdenking van Albert Fettu. Dat is een soldaat die begraven ligt in Poperinge, maar woonde in de streek van Saint-Victor. Daarna namen we van iedereen afscheid en vertrokken met de bus om verder naar huis te rijden. We stopten nog eens in Audresselles en speelden er op het keienstrand. En daarna, terug naar Roesbrugge ...

Wèt je òy oe da wyder dat zegn?

Wuk da 't bedieëdt:

1. dat zal gevolgen hebben
2. van zich kunnen afbijten
3. niet omzien naar
4. iets boycotten
5. een voordeel opleveren
6. bij de pinken zijn
7. op de grond slapen
8. vroeg naar bed gaan
9. homofiel zijn
10. heel gerust zijn in iets
11. er nog eens over nadenken
12. honger hebben
13. een nakende geboorte verwachten
14. vluchtig, onrustig slapen
15. lichtjes slapen en toch alles horen
16. klaar zijn met iets
17. erop lijken
18. Zal het gaan?
19. zuigdot met papaverzaad geven
20. een walg oproepen

Wiene dan z' ervan bakten?

20 p.: Keirsebilck H. en Steverlynck M.

19 p.: Goudezeune M.

18 p.: Dewaele A.

17 p.: Becuwe C., Becuwe M. en Devaere O.

16 p.: Vandenbosch R.

15 p.: Denecker St. en L. Igodt

Herschrieff, mi zinsbouw!, dit breaking news in 't A.N.

“ 't Smakt noa 'n trog achter nog” (1) peisde 't be-goest (2) ankommertje (3) en gienk were goan rienkevielen (4) bie 't vluiggende (5) poeptje van rechtevooëren, moa... rochte mit de moeëder in 't scheir (6), en scheirde doar en oap (7): die droeve (8) rosse (9) mieëk neur dikke mééër of e bitje (10) en kamde leeëk z'n hoar (11). Nateurlik wos 't vintje op slag (12) ze goeste en de kluts kwiet (13) deur d' hoagelvloage dat 'n doa kreeëg (14) en... scheurde ze puuste (15). Thuis gaven (16) ze num oek ferm' oender ze voeëten (16): e kreeëg wel nie van 'n martenee (17) moar angoande ze drienkgeld (18) mucht 'n wekenlank op ze kin kloppen. (19) Voart e keeëe ezo, vint! (20)

't Vooërdeel van e mini bikinietje?

Da 't ol vele schonder uutkomt!

Wim Sohier

Van bij ons Hof van Inghels

Nee, het is niet van "plak en stak", het Hof van Ingels in de Beverenstraat in Leisele. Van "stak" wel, maar niet van "plak", niet van stijl- en regelwerk met een vlechtwerk van wilgen- of hazeltenen en leem tusse- nin, maar met - vroeger witgeschilderd - bakstenen metselwerk opgevoeld. In niet minder dan 6 soorten verband! O.a. in vis- graatverband, halfsteensverband, Vlaams verband en kruisverband.

Waarom dit hoevegebouw "het Hof van Inghels" heet? Omdat de laatste bewoner die familienaam droeg.

Ooit was het 16de-eeuwse bouwwerk in dit stuk weiland omgeven door een bak- stenen stoep en door een achtvormige walgracht. Een klein stuk maar van die wal is bewaard gebleven.

In de mooie laat-gotische linkerzijpuntge- vel van verankerde gele baksteen - geel is de typische kleur van de baksteen van de streek - zie je metselaarstekens van rood- geglazuurde bakstenen.

Binnen, in de opkamer, wordt de moerbalk ondersteund door twee balksleutels mooi versierd met vroegrenaissancefiguren.

Het gebouw, sinds 1985 een geklasseerd monument, werd rond 1993 door de nieu- we eigenaar Jo Sierens smaak- en respect- vol gerestaureerd.

Gelukkig maar!

Wim Sohier

Algemene schilderwerken, wand- en vloerbekleding

Gordijnen en overgordijnen UNLAND®

Gratis opmeten en plaatsen

Glas in loodramen, brandschilderen, restauratie

Decoratie & Kunstglazenier

J. LAHOUTTE

Blekerijweg 100 - 8972 PROVEN - Tel. 057 38 88 59

gezichtsverzorging | lichaamsverzorging
medische pedicure | manicure
epilaties | massages | maquillage | gelnagels
ZONNEBANK | OOK VERZORGING AAN HUIS

MY BEAUTY MY WAY!

De lente- en zomermake-up is terug een overtuigende collectie met delicaat roze, subtiel abrikoos, levendig roze en pastelmont.

NEW is de Volume Supreme Mascara.

Hij biedt een prachtige krulling en intens volume. De wimpers worden perfect gescheiden.

DE ZON!

We kunnen weer genieten van dat heerlijke zonnetje! Natuurlijk mogen de fantastische zonneproducten van Esthederm niet ontbreken in uw tas.

En ook dit jaar weer een GRATIS Top Sun Bag of een isothermische trousse bij aankoop vanaf 2 zonneproducten! Verkrijgbaar bij MI SENTO!!!

Lieve Lagache | Blekerijweg 86 | 8972 PROVEN | 0474 665 886 | www.misento.be

In het hartje van Vleteren vindt u

Resto Basil

Kom gezellig eten met de familie terwijl de kinderen spelen op het speelplein, springkasteel, binnenspeelhoek, go-carts, tractors, ... Er zijn ook dieren zoals ezels, pony's, kippen, ...

Resto Basil ligt in een oase van rust,

vlakbij de bekende Sint-Sixtusabdij en een uitgebreid fietsennetwerk.

Iedere vrijdagavond Ribbetjes à volonté

€ 17.00 p.p.

open vanaf 12 uur

Gesloten maandagavond (om 16 u.) en dinsdag

van 15 juli t.e.m. 15 augustus:

ALLE DAGEN OPEN

MENU JULI

Cava met wachtbordje

Carpaccio van langzaam gegaard kalfsvlees, met een dressing van tonijn

Glaasje vruchtensorbet

Mechelse koekoek met kruidenkaas, Gandaham en panko

Espuma van cassis

Koffie met versnaperingen

€ 43,00 p.p. geldig van 3 t.e.m. 26 juli

Kruisstraat 2 - 8640 Westvleteren - 057 40 02 77
info@restobazil.be - www.restobazil.be -

!!! BELANGRIJK !!!

De volgende IJzerbode verschijnt op woensdag 15 juli 2015.

**Artikels en publiciteit
binnenbrengen ten laatste op
maandag 6 juli 2015.**

Publiciteit voor de streek ?

De IJzerbode wordt in meer dan 3000 huisgezinnen verspreid.

Interessante prijzen.

Inlichtingen: 057 30 03 79

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

ROESBRUGGE

Kaartingen

- OC Karel de Blauwer vrijdag 19 juni puntenkaarting "OKRA"
- OC Karel de Blauwer vrijdag 17 juli puntenkaarting "OKRA"
- Kristen Volkshuis bij P. Gunst dinsdag 23 juni puntenkaarting "OKRA"
- Kristen Volkshuis bij P. Gunst dinsdag 28 juli puntenkaarting "OKRA"

Crea

- Kristen Volkshuis bij P. Gunst donderdag 2 juli

Vogelpik

- Kristen Volkshuis bij P. Gunst zaterdag 11 juli smijting voor de leden

BEVEREN-IJZER

• Vrije kaartavond

Praatcafé 't Geheim Spoor
donderdag 18 juni
donderdag 16 juli

HARINGE

• Vogelpikclub Smokkelsmijters

Eethuis & Praatcafé 't Smokkelhof
zaterdag 27 juni
zaterdag 25 juli

Ruime keuze aan geboortekaartjes
en huwelijksdrukwerk

Drukkerij SCHOONAERT

BURGERLIJKE STAND

GEBOORTEN

Watou

- Odile Dael, geb. 18 mei, d.v. Filip en Stefanie Kint

HUWELIJKEN

Roesbrugge-Haringe

- Elewaut Cambron en Nina Bonduelle

Watou

- Pedro Vlaeminck en Friedel Verhaeghe
- Roddy Lingier en Sabine Hoflack

!!! ONLINE !!!

Lees voortaan
De IJzerbode ook online
op onze website!

www.drukkerijschoonaert.be

OVERLIJDENS

Krombeke

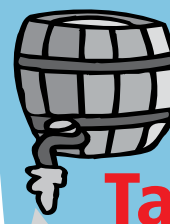
- Gilbert Feryn, overl. 20 mei, 77 j., echtg. v. Denise Camerlynck

Watou

- Wim Bardyn, overl. 8 mei, 53 j., echtg. v. Ckrisja Dejonghe
- Alice De Molder, overl. 19 mei, 95 j., wed. v. Gilbert Coene
- Elvire Deprez, overl. 26 mei, 85 j., wed. v. Marcel Christiaan

Rouwbriefen en
gedachtenissen met foto

Drukkerij SCHOONAERT

Taaltap 146

In onze dagelijkse gesprekken passen we voortdurend ons taalgebruik aan. Dat vinden we normaal. "Maar zodra we ons over taal bezinnen, gaan we blijkbaar uit van een uniforme taal, die we allemaal zouden moeten beheersen," aldus Koen Jaspaert*. "Waarom genieten we niet gewoon van de vele vormen van taal die we op onze weg ontmoeten?"

In Vlaanderen is de taalstrijd nooit ver weg. Soms smeult hij als een heidebrand, soms slaat hij uit. Tijdens zo'n uitslaande brand vallen overal slachtoffers: de allochtoon die geen Nederlands wil leren, de onwillige Franstalige die een lesje geleerd moet worden, de luie jongere die de moeite niet doet om de standaardtaal onder de knie te krijgen, de zelfgenoegzame Vlaming die liever Verkavelingsvlaams spreekt dan een behoorlijke taal. En altijd heeft de taalkundige het gedaan: hij predikt laksheid i.p.v. fermheid, en tolerantie die minder fortuinlijken in eigen koeterwaals opsluit.

Bij ieder rapport over een brandhaard denkt Jaspaert aan een verhaal van zijn moeder. "Iedereen in het dorp maakte zich vrolijk over de barones die verkondigde dat "ze het niet kon tolereren dat ze Frans met Vlaams melangeren". Maar zelf bracht ze niet in de praktijk wat ze preekte. Dat zorgde voor hilariteit bij de gewone stervelingen in het dorp."

Feitelijk is er niet veel veranderd in onze Vlaamse taal-discussies. Het gaat niet meer om Vlaams versus Frans, nu vinden sommigen zich op over de taal die Vlaanderen gebruikt. Maar zelf echter praktiseren ze niet wat ze preken, maar verwachten dat wel van anderen. Ze tolereren niet dat er gemelangeerd wordt, maar melangeren zelf nog op een wijze die ze niet tolereren.

Blijkbaar hebben we een dubbele opvatting van taal. Ons spontane taalgebruik laten we sturen door sociale overwegingen. We passen ons als kameleons aan onze vele relaties aan, maar bezinnen we ons over taal, dan gaan we blijkbaar uit van een uniforme taal, die in ideale vorm vastgelegd is en die we in ons gebruik zo goed en zo kwaad mogelijk recht moeten proberen te doen. De spanning tussen die twee opvattingen van taal is van alle tijden en alle taalgemeenschappen. In Engeland kom je tientallen vormen van Engels tegen. Weinig Fransen spreken zoals de Académie Française het wil. En niemand die daar zwaar aan tilt. Maar bij ons! Bij elke nieuwe opflakking van de taalstrijd schreeuwt iemand de culturele armoede van Vlaanderen uit en doet een beroep op hogere machten om de taalsituatie eens en voor altijd te regelen en het duizendjarige rijk van de ideële standaardtaal te doen ingaan. Maar spontaan taalgebruik is een absolute overlever waarop menig hogere macht zijn tanden stukbijt. Daarom kiest de Nederlandse Taalunie ervoor om de taalgebruiker centraal te stellen, en helpt hem om met taal te doen en te laten wat hij wil doen en laten, en om verder te genieten van de duizend vormen van taal die telkens weer uit allerlei ontmoetingen voortkomen.

* Naar Koen Jaspaert, hoofddocent aan de faculteit Letteren van de K.U.Leuven.

Wim Sohier

OKRA BEVEREN-IJZER

Kaarting 13 mei 40 kaarters

3 deelnemers wonnen 3 partijen

1. Vandeputte M-Ghislaine	374 pt.
2. Millecam Gerard	363 pt.
3. Vandebussche Denise	291 pt.

Kaarting 27 mei 36 kaarters

6 deelnemers wonnen 3 partijen

1. Vermeersch Arlette	437 pt.
2. Pannekoecke Noel	383 pt.
3. Rosseel George	344 pt.
4. Vandecasserie Paula	302 pt.
5. Vandepitte Paul	268 pt.
6. Butaye Lucien	266 pt.

Klassement na mei:

1. Millecam Gerard	12 part. / 1540 pt.
2. Delerue Urbain	10 part. / 1741 pt.
3. Candaele Jacqueline	10 part. / 1423 pt.
4. Vlasselaer Jan	10 part. / 1406 pt.
5. Lampaert Jozef	10 part. / 1380 pt.

Publiciteit voor de streek ?

De IJzerbode wordt in meer dan
3000 huisgezinnen verspreid.

Interessante prijzen.

Inlichtingen: 057 30 03 79

wij verzekeren u
een mooie dag!

 soenen-verzekeringen.be

GASTHUISSTRAAT 81 POPERINGE 057 33 41 41

Nieuw ColourLine

- UpsideDown Comfort in trendy kleuren
- SmartFrost: sterk verminderde rijpvorming!
- Energiezuinig: energieklaas A++
- Netto inhoud koel-/vriesgedeelte: 210 L / 84 L
- LED verlichting
- VarioSpace voor extra hoge bergruimte
- Afmetingen in cm (hxbxd): 181,2 x 55 x 62,9

LIEBHERR
Kwaliteit, Design en Innovatie

Choose your Colour
FireRed • WaterBlue • AvocadoGreen
CUfr 3311 • CUwb 3311 • CUag 3311

ADVISVERKOOPPRIJS
(incl. BTW en Recupel)
€ 699

ELEKTROCAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8972 Roesbrugge-Haringe
Tel. 057 30 05 94
info@elektrocappoen.be
www.elektrocappoen.be

Wij aanvaarden ecocheques

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Jef en Gerard, twi boeëren die ol e poar joar profietig van nulder renten leven op Stoavelplatse, zitten op e zunnig' achternoeëne achterwoars 't joar thope mi nulder vromens e koertertje te sloan op 't terras van 't Joagershof in Krombeke. De vrouwen mi e kaffietje en e koeksje, de vinten mi e Leffe Tripel.

En woarover hen 't zukke menschen? 't Vroovok - wuk peis je? - over nulder kienders en kleeënkienders nateurlik, over de nieuwe, joenge coiffeuse op de prochie, over de kleeërwienkels in Poprieng en Ieper, en over - hoeë kunnen ke 't vergeten! - over de laste mode. An die conversoasje doen Jef en Gerard nie mei: da 's dudelik nulderen doaglikhschen kost nieë. Zieder klappen lieëver over 'n boeërestiel, over hoeë da 't vroeger wos en over hoeë da 't er nu an toegoat. "Zoej gloven dan 'k bliede zien," zegt Jef, "bliede dan ke nie mi moeëten meidroaien. 't Is verdomme 'n boeërestiel nie mi lik vroeger. E mens is dooëdedoan van de schulden: ol die mechanizoasje, ol die specializoasje of ol die grooëte stollingen! Dat kost stikken van menschen!!"

Gerard knikt da z'n hoofd biekan ofvolt. "Je wit gie zjuuste lik ik," oroakelt Jef vors, "dan d' er doa mil-joeën in krupen! Hoeë en wanneeër dan de joenge boeëren d' er bovenop goan groaken?? Ze leken van de schulden! Garantie goan nulder joeëns nog moeëten helpen ofkorten!"

"Moar o gie etwot te verkopen hed!" zegt Gerard en wiest mi ze koanestok noar e poar boeërepeiden op roete mi e woagen sukerbeeëten. "Vroeger kreeëg j' e kleeëne fortune vor e goe trekpeird, moa nu, nu grak je z' an de stroate nie kwiet. Je zoe z' ollichte moeëten cadeau doeën bie e pak wospoeder. Ol de schuld van de vele investeeëriengen. En van 'n crisis! Olleman goa nog uuteschud groaken!"

"Crisis? Uuteschud? Wieder ogliet nieë! Me zien nog nooëit zo rieke ewist."

"Ha, ja? Zit je d' er gie zo warm' in??"

"Gie nie? Ik en me vromens, m' hen wieder zilver in nuus hoar, ossan moa meeër en meeër zelfs! Me lopen roend mi goed in nuus gebit, steeëns in de nieëren, suker in nuus bloeëd, titanioem in nuus gebeeënte, en bovendieën beschikken me doaglikhschen over nuus eigen nateurlikke goaze."

"Je zie gie wel optimiest, Jef! Je bekiet het gie ol de goe kant!"

"En hen ke gin gliet? 'k Viengen 't olleeëne moa joamer da me dat nie ollemaale te gelde kunnen moaken. Me zoen miljonair zien! Gie oek!"

"M' hadden beter ezo kunnen starten an me joenge begunners woaren!" zucht Gerard ol 't schuum van ze moestas voagen. "Spietig dan me nie kunnen werkeëren lik mi 'Ooit gemist'!"

"'k Zoen die okkoazje nie willen missen a 't verdoene ware!" lacht Elodie. "En gie, Bertha? Me zoen olletweeë rieke kunnen trouwen!"

"Misschieën! Misschieën! On die rieke stienkers nie uut d' hogte zoen nerekieken op twi kukkelhenniges lik wieder!"

"Sukkelhenniges, wil je zeggen, Bertha!"

GELOOF ONDER VUUR

SINT-SIXTUS, EEN ABDIJ EN HAAR BEWONERS TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG

Hermien Vanbeveren

4. De kerkgang

De literatuur hieromtrent is eensluidend: valt er in de eerste oorlogsjaren een sterke stijging op te merken, dan gaan vanaf 1916 steeds minder mensen te communie (in Frankrijk en Engeland valt een gelijkaardige trend op te merken ⁽²⁶⁸⁾). Ook in de abdij - waar dus ook publieke mis-sen bijgewoond konden worden - was men dit gewaar: in het 'rapport documentaire' concludeert pater Ludovicus dat *'la fréquentation des communions a diminué'* in de loop van de oorlog. De oorzaak van de daling is volgens hem driedelig: *'réfugiés partis', 'population évacuée'* en *'religion affaiblie depuis 1916 surtout'* ⁽²⁶⁹⁾. Alvorens dieper in te gaan op deze neergang, keer ik eerst nog even terug naar de bomvolle kerken van de eerste oorlogsmaanden. Pastoor Adolf Claeys van Westvleteren verwoordt de reden voor deze toename in zijn naoorlogs verslag aan het bisdom als volgt: *"In 't begin groote angst onder de bevolking. Dientengevolge ook groote vurigheid voor 't bijwonen der goddelijke diensten, en 't ontvangen der H. Communie - ook voor bedevaarten naar OLV van St. Jan te Poperinge"* ⁽²⁷⁰⁾. Inderdaad, ook bedevaarten en andere religieuze praktijken - die vaak beter als bijgeloof bestempeld konden worden - zagen hun aanhang spectaculair groeien: *"In such uncertain times (...) there is a need for spiritual fringes where sacred manifestations (apparitions, prophecies) and collective devotions (cults of saints and relics, pilgrimages) offer an immediate response."* ⁽²⁷¹⁾ (cf. bv. pater Edmundus met zijn 'medaljen'). Maar bij een aanzienlijk deel van de bevolking werd het religieuze vuur van de eerste dagen vrij snel geblust door de oorlogsgewenning, onverschilligheid en het gevoel dat de gebeden daarboven niet verhoord werden.

Bij deze afname kunnen evenwel enkele kanttekeningen geplaatst worden. Vooreerst gaat de dalende lijn niet recht maar eerder golvend naar beneden. De religiositeit lijkt wat mee te deinen met de oorlogsverrichtingen, een opflakking van geweld leidde ook tot een aanwakking van het geloof: *'aussi les prières montaient plus assidues et plus ardentes au ciel suivant la situation était plus ou moins grave'*, zo merkte ook pater Ludovicus op ⁽²⁷²⁾. De neergang kon ook deels aan praktische oorzaken geweten worden. De toegang tot sommige kerken - vooral in onbezette België - werd soms (tijdelijk) beperkt doordat militaire diensten er voorrang hadden, of doordat een deel van het gebouw (bijvoorbeeld te Oostvleteren ⁽²⁷³⁾) afgestaan diende te worden voor het stockeren van mi-

litair materiaal. Vanzelfsprekend konden al naargelang de ligging ook de oorlogsomstandigheden het regelmatig plaatsvinden van de mis verhinderen. Tot slot was de daling ook niet zo spectaculair als men op het eerste gezicht misschien wel zou denken. Een kleine steekproef relateert alvast de omvang ervan. Zo tekende de pastoor van Veldegem in zijn verslag op dat: *'binst dat jaar 1914 hadden wij 62000 H. Communien tegen 36000 in 1913. In 't jaar 1915 hadden wij er 70000. Dan verminderde dat getal. In 1916 59000, in 1917 49000, in 1918 43000'*. Bovendien was zijn kerk van 21 oktober '17 tot 22 maart '18 bezet. De grafiek van het aantal communies in Zwevezele vertoont eenzelfde curve ⁽²⁷⁴⁾. Opnieuw is er dus inderdaad een daling, maar het jaargemiddelde blijft wel hoger liggen dan voor de oorlog. Dit neigt tot de conclusie dat zij die vanaf 1916 afhaakten waarschijnlijk dezelfde zijn als diegenen die voor het uitbreken van de oorlog niet tot de regelmatige kerkgangers behoorden. En zoals Philippe Daniëls in zijn scriptie opmerkt: *"In een tijd waarin religie voor bijna iedereen nog een grote rol in het leven speelde kon elk verval in de godsdienstbeleving bijgevolg snel worden opgemerkt"* ⁽²⁷⁵⁾.

5. Zedenbederf en zedenpreken

De afnemende kerkgang was niet het enige wat priesters en andere religieuzen verontrustte. Als hoeder van de goede zeden zag het katholieke heir met minstens even lede ogen de toenemende zedenverwildering bij burgerbevolking en militairen aan, zowel in onbezette als bezette België ⁽²⁷⁶⁾. Hoewel ook zij er weinig meer aan konden doen dan met zedenpreken hun toehoorders de les spellen, lieten de religieuzen - als ware agenten van de zedenpolitie - geen kans onbenut om er hun verontwaardiging over uit te drukken. Zo ook broeder Victor, die in zijn dagboek een paar keer van leer trekt tegen de losbandigheid onder de burgerbevolking, in het bijzonder deze van Poperinge. In deze stad, zo'n vijf kilometer van de abdij gelegen, was het 'zedenbederf' evenredig aan het hoge aantal soldaten. Hoewel Victor de abdij tijdens de oorlog praktisch niet verliet, meende hij er toch het zijne over te kunnen zeggen: *'Geloofwaardige ooggetuigen zeggen dat men in Poperinghe met het vallen van den avond honderden soldaten ziet, met meisjes bij zich, soms van 15-16 jaar oud. En de ouders zijn plichtvergeten genoeg om, verblind als zij zijn door de giften der soldaten, daarvoor de oogen te sluiten en eer en deugd hunner dochter prijs te geven. En wat in Poperinghe gebeurt,*

dat gebeurt overal waar soldaten zijn; en waar zijn zij niet? O, mijn God! Zullen zij dan de roede, waarmede gij hen slaat, doen dienen om U nog meerder te vergrammen? Ontferm U over hen, O God, ontferm U over hen, volgens Uwe groote barmhartigheid' (277). Een paar jaar later lijkt er nog niet veel veranderd, integendeel zelfs. In een uitwijding in zijn dagboek, op 3 oktober 1917, heeft hij het eerst over de vernielingen en miljoenen oorlogsslachtoffers, maar, zo vervolgt hij, 'dat alles, en zoo veel meer nog, het is nog niets vergeleken bij het verregaande zedebederf en het verlies van zoo vele zielen. O mijn God, zal dan het arme, uitgemoorde België zijne wederopbloei moeten danken aan onechte kinderen, zijn nieuw geslacht aan zonen en dochters van ontucht? O Heer, ontferm U over het arme Belgenland'. Duidelijk niet verlegen om enige dramatiek, zou zijn betoog zo in tijdschriften zoals 'Aujourd'hui et demain' of 'Omhoog' gepast hebben - deze werden, samen met particuliere stichtingen zoals de 'Bond der Deftige Lieden' of de 'Paulinakring' te Veurne (278), opgericht om het probleem van het zedebederf een halt toe te roepen. Hoewel meer dan de preek die Victor in zijn dagboek hield, hebben ook deze niet echt een groot effect teweeg kunnen brengen (279).

6. The men of faith must adjust to the war, since the reverse was impossible' (280)

De oorlog maakte het voor de geestelijken inderdaad niet makkelijk om aan hun gestructureerde religieuze leven vast te houden. Priesters verwijderd van hun parochie dienden als aalmoezeniers Kerstmis aan het front tussen de soldaten te vieren, kloosterlingen herdachten de dood van Christus tussen de zieken en gewonden van de oorlog, missionarissen zoals broeder Simon en Augustinus kwamen van hun zendingsopdracht in het verre Congo terecht in een wereldoorlog. Maar ook in de abdij zelf was het, tussen de soms honderden soldaten, niet altijd makkelijk om de strikte monastieke dagindeling te respecteren. Buiten de abdiymuren probeerden de 'wapenbroeders' hun militaire leven een monastiek ritme te geven en traden ze op als waakhonden van het religieuze leven - niet in het minst van dat van hun medebroeders. Tot slot blijkt uit het abdijsarchieef ook het aanhalen van de banden die tussen de verschillende geestelijken en religieuze instellingen bestonden. De solidariteit tussen en bezorgdheid om gelijkgezinden blijkt groot te zijn geweest tijdens de oorlogsjaren.

6.1 In de abdij ...

'Daartegen staat natuurlijk de geestelijke schade die Uwe Gemeente treft door deze treurige omstandigheden; ik smee U deze tot haar uiterste minimum te brengen, door de religieuzen zooveel mogelijk van alle gevaren of betrekking met de wereld te verwijderen', aldus dom Hermanus van Westmalle in een brief aan abt Bonaventura (281). De gevaren had de abt natuurlijk niet zelf in de hand, maar wat de 'betrekking met de wereld' betreft, lijkt hij zijn best te hebben gedaan deze zoveel mogelijk te verhinderen. Uit de dagboeken blijkt toch dat er weinig direct contact was tussen de monniken enerzijds en de vluchtelingen en soldaten in en rondom de abdij anderzijds. Dat dit wel degelijk de bedoeling was van de abt bewijzen de verschillende, soms ingrijpende praktische aanpassingen die hij hiertoe liet doorvoeren. Zo bijvoorbeeld op 25 september 1916: 'Om nu de religieuzen niet te noodzaken door dat zaagkot (dat werd ingericht tot eetzaal voor sergeants en gendarmen) te moeten gaan om in den hof te komen en dat tusschen die soldaten door, ziet de Eerwaarde Vader Abt zich gedwongen een andere deur te maken in den gang die naar de vertrekken leidt' (282). Daarnaast werden verschillende delen van de abdij verboden terrein voor de autochtone bewoners, al naargelang de gebouwen die de (vooral Engelse) legerleiding opeiste. Ook het kerkje diende deels te worden afgestaan om er de militaire misvieringen in te laten plaatshebben. Dit, naast de aanwezigheid van de vele tijdelijke bewoners, belette echter niet dat de monniken tijdens de oorlog hun monastieke dagindeling haast volgens het boekje konden blijven

volgen - wat toch wel opmerkelijk is met het front op slechts zo'n vijftiental kilometer. Pater Edmundus hield het allemaal nauwgezet bij: tot april 1918 was er nog geen enkel uur van het officie (de gebedsdienst) overgeslagen, daarna zouden voor het einde van de oorlog slechts tweemaal de gebeden op het kapittel niet gezegd worden (te wijten aan het vertrek van de monniken - vluchtelingen). Pater Ludovicus bevestigt in het 'rapport': 'Que devenait durant cette situation anormale l'esprit religieux dans notre abbaye-caserne? Eh bien ! Nous pouvons rendre grâce à Dieu. Pour ne pas entrer dans trop de détails, disons qu'on a taché de pratiquer la sainte Règle aussi bien que possible, et surtout que l'office divin de nuit aussi bien que de jour n'a jamais été interrompu (excepté 3o/4/18 en 2 ?/1o/18). Le grand point donc de la Règle de saint Benoît, l' "opus Dei cui nihil praeponatur" a été observé scrupuleusement durant toute la période de la guerre' (283).

Bovendien werden ook tijdens de oorlog, weliswaar in mindere mate, retraites en andere religieuze samenkomsten gehouden. Voor geestelijken en de meer ernstige soldaten - in deze barre oorlogstijden eerder op zoek naar voedsel voor de geest dan voor het lichaam - was de abdij dan ook een geliefd toevluchtsoord. Hoewel de abdij dus voor velen een oase van rust leek, dient er toch nog op gewezen te worden dat voor de monniken al bij al hun situatie met deze in vredetijd sterk verschillend was (284). In een zin samengevat: 'A coup sûr ce n'était pas là le silence et la tranquillité d'une Trappe!' (285). Of zoals broeder Victor het in een brief aan pater Ludovicus stelt: 'tussen de soldaten en het krijgsgewoel zitten is precies het leven niet dat een trappist moet leiden'.

6.2 ... en buiten de abdiymuren

Voor de elf gevluchte monniken (en pater Ludovicus) in Sept-Fons was het niet moeilijk de monastieke draad terug op te pakken. Ze kwamen er terecht in een ander klooster, waar de oorlog bovendien veel minder voel- en zichtbaar was, en werden zonder veel problemen in deze Franse gemeenschap opgenomen. De monniken in militair uniform hadden het vanzelfsprekend heel wat minder makkelijk om aan hun monastieke geloftes vast te houden. Gelukkig konden ze in de verschillende kampen en hospitalen waar ze verbleven wel nog dagelijks naar de mis gaan (286), en konden ze op vader abt een beroep doen om hen een brevier, missaal of 'missen' (die dan door de bestemming ontlast moesten worden) toe te zenden. Maar hoe dan ook zag hun leven in militair uniform er een stuk anders uit dan hun normale monastieke bestaan. Of zoals aalmoezenier de Meurichy het in een brief aan vader abt beschrijft: 'Il est pénible pour moi de voir des confrères occupés à des travaux si peu en rapport avec la dignité du sacerdoce' (287). Vooral pater Benedictus lijkt het in deze omstandigheden moeilijk te hebben gehad om vast te houden aan zijn monastieke bestaan: 'Dus bid voor mij om dat ik zou mogen blijven volharden als kloosterling want tis lastig gelijk gij ook wel weet' (288). Aan de andere kant lijken enkele monniken, door dit militaire avontuur, als het ware te zijn losgekomen van hun streng monastieke bestaan en hun gebondenheid aan de abdij. De vele verzoeken die vader abt van zijn 'wapenbroeders' krijgt om een reis te maken naar Lourdes (of Rome, maar dit lijkt niet te zijn doorgegaan) getuigen hiervan, alsook bijvoorbeeld broeder Fabianus die Frans wil gaan leren en in zijn laatste brief trouwens de wens uitdrukt naar Congo te willen gaan.

Laat ik hier even terugkeren naar de thematiek van de correspondentie zoals deze reeds in het vorige hoofdstuk aan bod kwam. Het thema dat in het corpus van Koenraad Blontrock het vaakst terugkwam, valt te plaatsen onder de noemer 'koetjes en kalfjes' (nieuwjtjes, roddels, kwaadsprekerij, ...) - het uitwisselen van nieuws is dan ook de primaire functie van een brief. In de brieven van de monniken is dit niet anders, met dien verstande dat de nieuwjtjes en roddels bij hen een 'religieuze touch' krijgen. Zo meldt pater Franciscus (die door het Franse leger was opgeroepen) naast het feit dat hij is overgeplaatst naar Magnac-Laval om daar als verpleger te werken, nog enthousiast aan vader abt: 'On parle

Potloodschets van abt Bonaventura (De Grootte),
door Gaston Boucart, Frans schilder-tekenaar die tijdens de oorlog
(als vluchteling of soldaat) dus ook in de abdij geweest was.
(Bron: ASS)

d' une nouvelle apparition de la Sainte Vierge dans le diocese de Rodez! (289). Het zijn echter vooral roddels die in de brieven teruggevonden kunnen worden - hoewel 'roddelen' een misschien wat te negatieve uitdrukking is. Beter is te spreken van, naast een financiële (cf. hoofdstuk vier), een religieuze controle. De monniken hielden een toezicht oog op het geestelijke leven, zowel van de (Franse) burgerbevolking - *'Hier in Frankrijk heeft men weinig eerbied voor priesters en kloosterlingen, er zijn zelfs mensen die zich beroemen katholiek te zijn en slechts 2/3 maal in 't jaar naar de Mis gaan'* (290) - als van andere geestelijken: *'(...) want er zijn ook Religieuzen die 's morgens geene tijd hebben om naar de mis te gaan want het is koud zij hebben hun verslapen maar als de café dat hooren zij wel'* (291) of: *'Die mis lezen omdat ze geld nodig hebben', voor mij steekt mij tegen het te zien, en het zelf te doen is onmogelijk' daerbij ge staat daar aan 't altaar juist gelijk een Jan Klaas gekleed en met misgrief gelijk ik er gebruikt heb met mijn broer als we kleine jongens waren ...'* (292). Maar ook de eigen medebroeders ontsnapten niet aan deze controle: *'N.B. E.V. ik geloof en zie dat onze br. Semoen nog al gemakkelijk kan blijven slapen smorgens en gemakkelijk de mis overslaat nu doet gij daarmee wat gij wil t' is elk voor zig zelve.'* (293)

Ter afsluiting van dit onderdeel nog een kort woordje over de bestemming van bijna alle brieven van de monniken buiten de abdijsmuren, vader abt. Dit 'vader' mag vrij letterlijk genomen worden. Uit de brieven (en de dagboeken) blijkt een toch wel zeer gehoorzame, gedweeë houding van de monniken - allen toch volwassen mannen. Zie bijvoorbeeld het nauwkeurig melden van de financiële uitgaven, het vragen om 'verschooning', het afsluiten met *'A plutard. Votre fils obéissant'*, ... Om deze houding te kunnen begrijpen, dient men in te zien welke belangrijke positie de abt in de gemeenschap inneemt. Ik laat hiervoor broeder Firminus aan

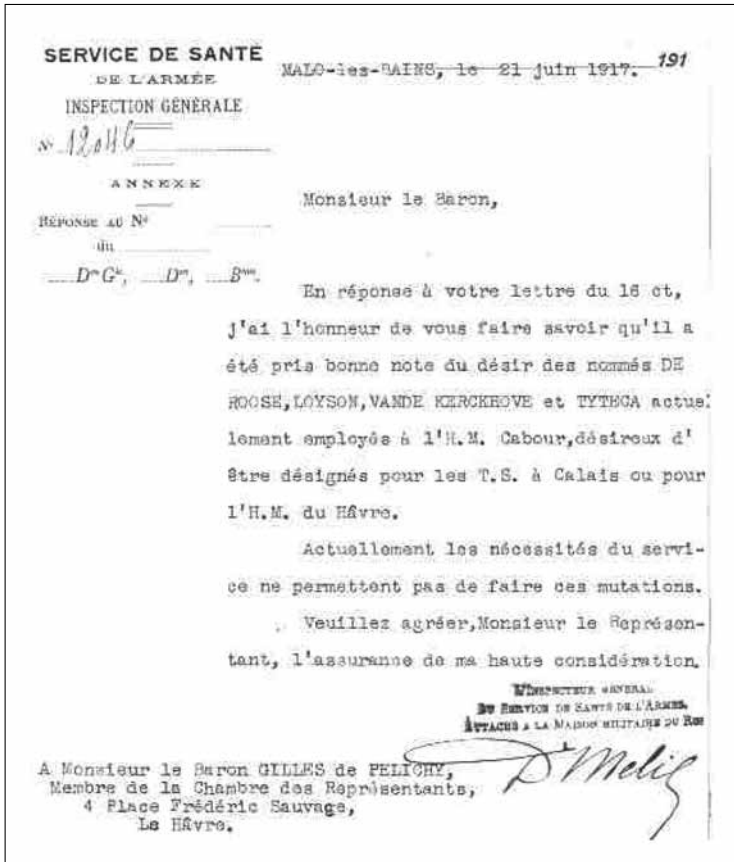
het woord (iemand die het kan weten dus): *"De abt, zo zegt ons St. Benedictus, bekleedt de plaats van Christus in de communiteit. Zo beschikt de monnik niet langer over zijn eigen wil, hij heeft afstand gedaan van zijn vrijheid, van te kiezen wat hij zal doen met zijn eigen tijd, ..."* (294). De derde van de vijf monastieke geloften luidt trouwens: gehoorzaamheid, het neerleggen van zijn wil in handen van een overste, de abt.

6.3 Een monastiek netwerk

Zoals de gewone soldaat tijdens de oorlog in de eerste plaats interesse had voor eigen familie, dorp en streek, zo had de monnik - als pars pro toto voor 'de abdij' in het algemeen - vooral belangstelling voor het wel en wee van andere abdijen en geestelijken. Dit blijkt uit (de inhoud van) de vele brieven van dom Hermanus en andere trappisten van Westmalle verstuurd naar Sint-Sixtus, of de correspondentie waarin geïnformeerd wordt naar of over andere kloosters en religieuzen. Vooral het monastieke wereldje lijkt er een te zijn waarin 'ons kent ons' het devies is. Dit is ook niet moeilijk te verklaren, aangezien vele monniken niet honkvast waren maar hun kloosterleven in verschillende abdijen doorbrachten. Alleen al in Sint-Sixtus was er pater Ludovicus, afkomstig van de abdij van Westmalle en via een omzwerving in Nederland (Tegelen) uiteindelijk in Sint-Sixtus beland. Broeder Victor kwam eveneens uit Tegelen; en zo loopt dit lijstje wel nog even door. Vanzelfsprekend dan ook dat men bezorgd was om de toestand in de andere (trappisten)kloosters. Zo is men in Westvleteren al vlug op de hoogte van de gesneuvelde toren in Westmalle en de vlucht van de monniken aldaar (naar Nederland, waar de congregatie zich verspreidde over de abdijen van Zundert, Tegelen en Echt), of van de penibele situatie in de Katsberg (de abdij zelf werd vrij zwaar geraakt, de monniken waren toen al op bevel van de militaire overheid gevlucht, een deel naar la Grande Trappe, de overigen naar Watou). En het nieuws dat in 1917 al bij 9 monniken-soldaten van Sept-Fons 'morts pour la France' genoteerd mocht worden, dringt ook snel door tot in de Sint-Sixtusabdij.

De lijnen tussen de verschillende religieuze instellingen lijken tijdens de oorlog voortdurend open gestaan te hebben. En de solidariteit bleef niet bij woorden: de religieuzen die gekazerneerd worden in de abdij - of er hun verlof doorbrengen - worden allerbest ontvangen en weer op pad gestuurd; wanneer er een tekort aan paterskaas dreigt te ontstaan, zorgt kaasmaker Victor ervoor dat geestelijken voorrang krijgen; abt Hermanus van Westmalle vraagt (en krijgt) een lening van zijn ambtsgenoot Bonaventura. Ook voorbeelden van hulp in omgekeerde richting zijn terug te vinden: zo vraagt abbot Edmond M. Obrecht van 'Our Lady Gethsemani' (New Haven) of het nodig is wat geld op te sturen naar Sint-Sixtus (295). Na al deze voorbeelden lijkt het me niet meer overdreven te spreken van een religieus, of toch op zijn minst monastiek netwerk, wat trouwens ook in de correspondentie van de 'wapenbroeders' wordt bevestigd (en ook het feit dat de verbannen pater Ludovicus altijd wel ergens terecht kon, kan hierbij worden aangehaald). Zoals uit vorig hoofdstuk blijkt, deed vader abt meermaals een beroep op geestelijken in het leger om te informeren naar de toestand (en het gedrag) van zijn monniken. Daar bleef het trouwens niet bij. *"Indien men gegoed was kon men tevens geld of relaties aanwenden om van het front weg te blijven of om op aangenamere posten te belanden. In het leger waren deze praktijken zeer gebruikelijk"* (296). Geld lijkt niet te zijn ingezet, maar abt Bonaventura maakte wel degelijk gebruik van zijn relaties om bijvoorbeeld een overplaatsing van een van zijn monniken te bepleiten - meestal zonder resultaat weliswaar. Zo werd een zekere baron Gilles de Pelichy (volksverteenwoordiger en met de rest van de Belgische regering tijdens de oorlog verblijvend te Le Havre) meermaals geconsulteerd met een dergelijke vraag, bijvoorbeeld toen pater Bavo kost wat kost getransfereerd wilde worden naar een 'vrouwvrij' ziekenhuis (cf. vorig hoofdstuk), ook op de invloed van aalmoezenier de Meurichy en (adjunct-) hoofdaalmoezenier Meulepas werd een beroep gedaan. De verzoeken konden vrij onbedui-

dende privileges betreffen, zoals uit volgend bericht blijkt (het werd door Meulepas naar dom Bonaventura doorgestuurd): *'Conformément au désir que vous m'exprimez de la part de leur abbé, j'ai pu obtenir que le p. Loiseau et Titeca (de paters Stanislas en Benedictus) fussent logés chacun seul dans une chambrette'* (297). Maar wanneer de vraag een overplaatsing betrof, bleek religieus lobbywerk stevast tevergeefs, en was elk antwoord een variant op dit document:

Nadat hij dit document in handen kreeg, zond de baron het negatieve antwoord door naar abt Bonaventura (aangezien het zich nu nog in het abdijarchief bevindt). Waarschijnlijk kwam de vraag naar overplaatsing vooral van pater Bavo, gezien zijn 'probleem' met de vrouwelijke verpleegsters in Cabour (cf. vorig hoofdstuk). (Bron: ASS)

(voor Zwevezele zien de cijfers er als volgt uit: komende van 60 000 stijgt het aantal H. Communies in 1914 tot 93 000, om in de twee laatste oorlogsjaren te dalen tot respectievelijk 77 500 en 73000).

275. Daniëls, Philippe, op. cit., p. 120.
276. Een voorbeeld van hoe het er met de Duitse bezetter aan toe ging: *"Wanneer de eerste vreesse voorbij was en er eene gedurige afwisseling van Kolonnen plaats had, was het eene ware schande, te zien hoe het slecht vrouwvolk, vrouwen en dochters, hier gelijk elders, hun met de Duitsers bezighielden. Zelfs, uit reden van losbandigheid die schier overal heerschte, zijn er burgers die meer dan ooit den vrijen teugel aan hunne driften gegeven hebben."* Zo tekende de pastoor van Zwevezele op in zijn verslag, Archief Bisdom Brugge, C 546/3.
277. ASS, dagboek van broeder Victor, 28/12/1915.
278. Devliegheer, Luc en Schepens, Luc, op. cit., p. 31.
279. Een voorbeeld van een totaal andere kijk op dit probleem - van iemand die toch wel meer met de voeten op de grond en in de wereld stond dan broeder Victor - vinden we in het boek van Lut Ureel. Haar grootvader, dorpsonderwijzer in Alveringem, ziet het in zijn dagboek als volgt: *"Wat een geluk dat Suzanne nog zo klein is. Met grotere meisjes is het een heel probleem. En ge kunt die jongens ook begrijpen. Zo dicht bij de dood willen ze leven."*, in: Ureel, Lut, op.cit., p. 52
280. Becker, A., op. cit., p. 37.
281. ASS, correspondentie, brief van dom Hermanus Smets, 11/5/1916 vanuit Zundert aan abt Bonaventura.
282. ASS, dagboek van broeder Victor, 25/9/1916.
283. ASS, 'Rapport Documentaire', p. 16.
284. Of het iets met de oorlog te maken had, weet ik niet, maar tijdens 1914-1918 zegden drie monniken hun monastieke staat vaarwel - de reden voor het waarom van dit vertrek wordt nergens vermeld. Een van deze drie, broeder Hermanus, werd weggezonden - volgens pater Edmundus was hij 'nooit iets anders geweest dan eenen halven zot' - de twee anderen (broeder Modestus en pater Robertus) vroegen zelf om hun secularisatie.
285. ASS, 'Rapport Documentaire', p. 16.
286. Zo schrijft broeder Fabianus vanuit Le Havre: *"den eenigen troost die wij hier hebben dat is als men den tijd heeft van ons bij Jezus te mogen gaan."* (ASS, correspondentie, brief 21/2/1918 aan vader abt).
287. ASS, correspondentie, brief van E. de Meurichy (aumonier), 16/3/1917 vanuit Cabour aan abt Bonaventura.
288. ASS, correspondentie, brief van pater Benedictus, januari 1918 (?) vanuit Cabour (?) aan vader abt.
289. ASS, correspondentie, brief van pater Franciscus, 17/3/1916 vanuit Wormhout aan abt Bonaventura.
290. ASS, correspondentie, brief van pater Antonius, 2/2/1917 vanuit Auvours aan abt Bonaventura. Bemerkt dat hij al na twee dagen in Frankrijk zijn mening heeft gevormd over de Franse bevolking.
291. ASS, correspondentie, brief van broeder Fabianus, 9/2/1917 vanuit Auvours aan abt Bonaventura.
292. ASS, correspondentie, brief van pater Bavo, 6/4/1917 vanuit Cabour aan abt Bonaventura.
293. ASS, correspondentie, brief van broeder Fabianus, 1/4/1918 vanuit Le Havre.
294. fr. Firminus (O.C.R.), 'Wat is een trappist?', Sint-Sixtusabdij, Westvleteren, 1950, p. 10.
295. ASS, correspondentie, brief van Rt. Rev. Edmond M. Obrecht, abbot, gestuurd op 7/1/1917 vanuit New Haven aan abt Bonaventura. De abdij van New Haven (gelegen in Louisville, Kentucky, VS) werd in 1848 gesticht als eerste (trappisten)abdij op Amerikaanse bodem.
296. Christens, R. en De Clercq, op. cit., p. 32.
297. ASS, brief van Ch. Servranckx (aalmoezenier te Auvours), 23/2/27 vanuit Auvours aan H. Meulepas.

Wordt vervolgd.

Noten:

268. cf. Inglis, Ken, 'Preface', in: Becker, A., op.cit., p. ix - xiii.
269. ASS, 'Rapport Documentaire', p. 24.
270. Archief Bisdom Brugge, Verslag WOI door priester Adolf Claeys van West-Vleteren, C 546/3. De pastoor van Veldegem bevestigt in zijn verslag: 'De bevolking was met groote vrees bevangen. Zij kwamen in groot getal naar de Kerk', Archief Bisdom Brugge, Verslag WOI Veldegem, C 546/3.
271. Becker, A., op. cit., p. 3. Of zoals Becker op diezelfde pagina Alphonse Dupront uit zijn boek 'Du Sacré' citeert: 'faced with an extraordinary situation, the war, the faithful logically reacted in extraordinary ways.'
272. ASS, 'Rapport Documentaire', p. 16. (cf. de Schaepdrijver, Sophie, op. cit., p. 247: 'Telkens als de oorlog zich sterker deed gevoelen, nam de kerkgang toe').
273. Wat ontstemd tekent pastoor Baelde in zijn verslag bij 2 maart 1916 op: 'De 2de L.A. (Belge) is de eerste komen vervangen: nu dienen de 2/3 (2 zijbeuken) van de Kerk, tot bergplaats hunner rijwielen. De geestelijke overheid wordt daarover noch geraadpleegd, noch voorafgaandelijk verwittigd', Archief Bisdom Brugge, Verslag WOI door pastoor Edw. Baelde van Oost-Vleteren, C 546/2.
274. Beide verslagen bevinden zich in het Archief Bisdom Brugge, Verslagen WOI, C 546/3